

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 404. Innocentii Pap. Annus 3. Arcad. & Honor. Impp.
Annus 10.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

IESV CHRISTI

Annus 404.

INNOCENTII PAP. ARCAD. & HONOR. IMP. ANNO 3. ANNO 10.

Q Vadragesimus quartus sequitur Christi annus, titulo Confulatus sexti Honorij Imperatoris & Aristeneti publicis Fastis adscriptus: quo pariter Seculares ludi à superstitione introducti Gentilium, Constantini vero religione neglecti atque penitus prætermissi, non sine dedecore Christiani nominis editi sunt de quibus Claudianus in carmine de eodem sexto Honorij Confulatu hos habet versus f:

— Tam stauescencia centum Mesebus æstiva detondent Gargara sales, Spectatosque iterum nulli celebrantia ludos Circumflexa rapit centenu sacula Conful, &c.

Male persuasus Honorius, quod hos fatales esse perpetuitatis Urbis, & felices eius status conciliatores Gentiles dicerent, eorundem consilio & fuisse inductus & seductus est, ut quos despexerat Constantinus ille Magnus, ipse imprudens restitueret. Accidisse enim videtur, ut recentis aduersus Alaricum apud Pollentiam obentæ victoriæ, & decreti sibi à Senatu triumphii claus gloria, quid pereretur, quid concederetur, minime cogitaret. Gentiles itaque quod in his putarent Urbis æternitatem faustis auspiciis consecrari, qui nuper timore descendenti in Italiam Alarici perterriti, nouis cinxerant Urbem mœnibus, eam patria quoque putarunt religione fore munendam: cum perinde ac Zosimusq, licentius effugerent, ob neglectos superioris sæculi ludos in hæc malitiam didicisse, ut à barbaris deustaretur Romanum Imperium, & ipsa Roma in discrimine posita esset. quibus inductus Honorius, eiusdem summa Imperij iactura allensum præbuit: nam eo scelere ad excidium Urbis Deum sollicitauit. Cum alioqui facis experimento esse debuisset, omnia hæc inaniter fieri: quod sub Constantino, qui eos prætermisit ludos, Romanum Imperium, extinctis tyrannis, & debellatis barbaris, omni ex parte florentissimum visum est. Sed damno suo atque iactura ipsius Urbis, cuius æternitati male superstitione consulebatur, expertus est, quantum ex perpetam facto iustam Dei vindictam commoueret, qui paucos post annos, eam quam præuio Christi nomine liberauerat, eidem Gothis, eodem Alarico dace, dedit capendam atq; prædandam.

Scimus Honorium excusari, quod et si Romanis Gentilibus concessit Seculares celebrari ludos, voluisse tamen haud ritibus illis Gentilibus ipsos agi: sed indulisse tantum, ut Theatrales atq; Citerenses ludi exhiberentur. At que sine superstitione spectacula: aut quis putat occurrerit prætermittos à pueris & puellis Sibyllina illa carmina in his edendis ludis solemnia? Certe quidem reuocata tot Christianorum Imperatorum legibus vetita gladiatorum munera his temporibus sub Honorio rursus exhibita, locuples testis est Prudentius h, qui post decantatam Pollentiam victoriam haud pridem Christi virtute partam, ad finem hæc habet, cum hortatur, ut gladiatorios ludos penitus veteret:

Arripe delatam tua Dux in tempora sanam: Quodq; patris superest, successor laudis habeta. Ille Urbem vetuit tanorum sanguine tingi: Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari. Nullas in Vrbe cadat, cuius sit pama voluptas, &c.

Grande sane piaculum, ut quæ tot legibus Christianorum Principum prohibita erant cruenta gladiatorum spectacula, & quæ (vt vidimus) ne fierent, redempta fuerant lan-

dixit Claudianus: Trigesima currit bruma ferè. Satis indicans, nondum fuisse annos triginta ab egressu Gothorù, quem cum contigisse dixerimus sub Confulatu Valentis quinto, & Valentiniiani Iunioris anno Christi trecentesimo septuagesimo sexto: hic annus numerandus erit vigesimus septimus ab eorum ingressu.

Sanè quidem sub Confulatu Valentiniiani & Valentis quarto, qui præcessit Confulatum Gratiani & Equitij, Gothos transmissio Istro inuasit Thracias *, auctor est Ammianus a. Cum igitur eorundem Augustorum quartus Confulatus incidit in annum Domini trecentessimum septuagesimum tertium: si triginta addas, quibus Gothi dicuntur vsq; ad bellum Pollentinum cum Romanis certasse, plenum hunc ipsum annorum numerum inuenies à Claudiano signatum.

At quod ad Alaricum spectat, eum multumq; barbarus Romam inuadere conceperat animo: nam & apud eundem idem Alaricus b:

c Quid mihi nescio quam proprio cum Tibride Romam Semper in ore geris? & inferius idem: Nunpe omnes, Alarice, moras: hoc impiger anno Alpibus Italia ruptis penetrabis ad Urbem.

Occurrense autem illi cum Romano exercitu Stilichone, certatum apud Pollentiam in Liguria ciuitatem, vbi Gothorum exercitus à Romanis victus est, fuga lapso cum suis Comitibus Alarico: de qua victoria idem Claudianus his versibus,

— vnq; die Romanas rependit, Qui quid terdens acies amissus annis. Celebranda mihi conctis Pollentia factis: O meritum nomen felicibus apta triumphis.

Cæterum præuis Crucum signis tantam partem fuisse Christi ope victoriam, Prudentius aduersus Symmachum agens, ita cecinit c:

— Dux agminis, Imperijq; Christi potens nobis iuueni fuit, & Comes eius Atque patens Stilicho: Deus vnus Christus verig, Hinc adoratis altaribus & Cruce fonti Inscripta, cecidere tubæ: prima hostia de aconi

Præsertim, qua Christi apicem sublimiter offert *

Illic terdens gens excitabilis annis Pannonia penas tandem delata rependit * Corpora famosis olim ditata rapinis In cumulis congesta latent, mirabere seris Pofferitas factis inbromata cadavera latè.

Quæ Pollentinus texerunt ostibus agros, hæc Prudentius, quem post hæc libros illos aduersus Symmachum elaborasse, exploratum omnino redditur.

Sed plane iusta post detectos dolos & insidias Stilichonis fuit omnium illius temporis scriptorum querela, nimirum proditione ipsius, Alaricum Romano vallatum exercitu, permittit tunc abire liberum, resumere vires, & iterum aduersus Romanos pugnare, & vincere. At qui Christi nomine inuictus erat exercitus, præposito postea illi Duce Ethnico, & raptiter est paulo post superatus, vt Orosius his verbis infinnauit d: Taceo (inquit) de Alarico Rege cum Gothis suis sepe victo, sepeq; concluso, sepeq; dimisso: taceo de insidiosis illi apud Pollentiam gestis. Cum barbaro & Pagano ducti, hoc est, Sancti summa belli commissa est, cuius improbitate reuerendissimi dux & sanctam Pascha violatum est, cadentiq; hosti propter religionem, vt pugnaret extortum est. Cum quidem ostendente in breui iudicio Dei, & quod sanus eius possit, & quid vltro exigeret, pugnantes vicinus, victores vltis sumus, & inferius e de Stilichone proditore iterum: Alaricum, cuiusq; Gothorum gentem pro pace optima & quibusvisq; sedibus suppliciter & simpliciter orantem, occulto sedere fontem, publicè autem & belli & pacis copia negata, ad terrendam terendamq; Rempublicam referuauit, hæc Orosius.

Sed iam sequentis annis res gestas prosequamur.

* GREGOR. 2. Ammian. 16. 30.

LIII. b Claud. de Bello Getic. lib. 4.

ALARICVS INHIBAT VRBI.

VICTORIA APUD POLLENTIAM.

c Prudent. aduer. Symmach.

* sublimiter offert.

* pepedit.

LIV. INGENS PRODI-TIO STILLICHONIS.

d Oros. lib. 7. c. 37.

e Idem Oros. 1. 6. c. 38.

I. LVIIII. CVLIIII. RESTITV. TL.

f Claud. de Bello Getic. lib. 4.

g Oros. lib. 7. c. 37.

h Prudent. aduer. Symmach.

II.

i Prudent. aduer. Symmach.

LVIIII. GLADIA-TORIIII. RESTITV-TV.

guine

guine martyris, essent iterum restituta ab ipsis Gentilibus, & quidem solemniter, ad quae spectanda prodirent (ut Prudentius ait) cum pompa virgines Vestales. Quae facinorosa, digna Dei vindicta, Romano sanguine per Gothorum gladium Deus voluit extirpare: sed de his suo loco. Tam vero Ecclesiam Orientis perturbabat inuisitas.

III. Hoc eodem anno, iisdem Consulibus Honorio sextum & Aristenore, sanctus Ioannes Chrysostronus factione seditionum Episcoporum, virgente Eudoxia Augusta, a sede pellitur, atque exul relegatur in Cuculum. Quamquam autem causa turbata praecesserit, ut qui iubente Arcadio Imperatore, annuentibus quoque Episcopis, tanta gloria fuerat restitutus, fugamque arripentibus aduersariis, summa tranquillitate sederet, tandem post spatium decem ferme mensium iterum in eum Principum animi adeo commoti fuerunt, ut a quibus deponendus esset, magna celeritate Episcopos Constantinopolim accesserunt, dicendum per singula quam exactissime. Accidit namque (ut auctor est Marcellinus) ut his Consulibus Eudoxiae Augustae statua argentea erigeretur super columnam porphyreticam apud Ecclesiam: de qua Socrates b. Nec in edita hosti, neque valde prope Ecclesiam, quae Sapia dicitur, neque longe admodum collocata: sed inter Ecclesiam & statuum platearum media interiecta fuit. Ibi ludii populares (ut motus est) celebrari capiti sunt: de quibus Sozomenus c. Applausus ob id ac publica salutarum & christonum spectacula ibi edebantur, sicut moris fuit in regum imaginum dedicatione, haec ipse.

IV. At qui legitimus esset cultus adhibendus in Imperatorum simulacrorum erectione, Theodosius Imperator eiusmodi edita sanctione antea denegat, ad Aetium Praefectum Praetorio ita rescribens d:

Si quando nostrae statuae vel in viginti eriguntur, seu diebus (ut assuetis) festis, sine communi iudicio, adit iudex sine adorationis ambiguo saluto: ut ornamentum dicit, vel loco, & nostrae recordationis sui procer accessisse praesentiam. Ludus quoque simulacra propostis, tantum in votis concurrerunt, mentisque secretis nostram no-men & laudes vigere demonstrant. Excedens cultura hominum dignitatem superno nomini referretur. Dat. &c. haec Theodosius. Cum vero S. Ioannes Chrysostronus dicitur factam dedicationem statuae Eudoxiae, habita ad populum concione, reprehendisse (tradunt enim id Socrates, Sozomenus, & alij) aliquid in ea admissum putatur, quod & modestiae Pij Principis legi & religioni Christianae aduersaretur: perniciosa enim est in huiusmodi rebus in idololatriae scelus incurere, cum effrenis populi adulatione nesciat aequi limitibus coarctari, cuius causa opus fuerit pietatis acerrimo vindicta ad populum declamare. Sive quod praetulerunt alij, quod Iudi praeter Ecclesiam fortibus agerentur non sine magna Ecclesiae contumelia, quae clamoribus theatri-cis celsula resonans, haud coeumum psallentium tantum, vocemque concionantis Episcopi facile admittebat: iuste commotus S. Ioannes, vehementer inuocata iure eiusmodi fuit spectacula infecturus: cui alioqui sciamus ipsum, absque alia recens accedente occasione, aduersus spectacula ac spectatores acerrime inuehi ac vehementer declamare consueuisse. Sed illa verior atque iustior causa intercessit, ut Ioannes Chrysostronus in Eudoxiam commoueretur, quae etiam scimus perturbatum non nihil fuisse Honorium Imper. cum audiuit: quo nomine etiam reprehendit fratrem Arcadium, qui adeo nefanda, equo animo pertulisset, dum scilicet non modo Constantinopoli venerationi simulacrum Eudoxiae expositum esset, sed idem per pro-uincias quoque deferretur, non secus ac olim Cybeles circumferre solentur Ethnici simulacrum, vt apparet ex Luciano, Apuleio, & alijs. At litteras de his Honorij expositulantis secundo datas suo loco inferius recitabimus. Quae iustissima igitur impulsit causa Chrysostronum aduersus huiusmodi impium idololatriae scelus vehementius de-glamaudi.

V. Haec autem in deteriori parte accepta ab ijs qui sagaci studio quamlibet venabantur occasionem, qua sancto iterum negotium facerent, & incrimen adducerent,

deserant Eudoxiae, eam nimirum verborum iaculis a Ioanne iterum acris appeti, atque pro concione profundi. Cui illa, quae praestitum in eum constatum odium perterrefacta vi numinis remisisset potius, quam dimisisset omnino, veluti astro percita, atque furtis agitata, minatur non de-positionem tantum, sed necem, appetens caput viri cuius lingua grauius, quam lancea feriretur. At necesse quidem verbis tantum more debacchantium foeminarum iactabat inani studio, sed opere ut impleverent, totis contendit neruis, litteras ad Episcopos scribens per veredarios, ut quam citissime perferrentur, sollicito curans, ut quamprimum omnes Constantinopolim veniant, ante omnes autem Theophilus Alexandrinus Episcopus, quem experta erat in huiusmodi rebus curandis solertissimum.

Cum autem haec haud secretis nuncijs agerentur, sed horum causa susceq; omnia miscerentur, iactanturque ore multorum dissipata semel in vulgus; S. Ioannes eadem qua semper in aduersis infracta constantia intrepidus steterat, populo ex more in Ecclesiam conuocato, grauissimam illam orationem habuit, qua ita exorsus est: *Rursus Herodias fuit, rursus turbatur, rursus ab Herode caput Ioanni iniuria petit abscindi, rursus Iezabel Nabothae vineam eripere perent at, ac sanctum Eliam ad montes persequendo compellere, &c.* extat ipsa quidem integra oratio, quam ex vetustissimo codice erutam nostrum Antonium Agellum clericum regularem, his diebus digne creatum Episcopum Acernensem, vna cum alijs pluribus eiusdem sanctissimi Patris ex scriptis Vaticanis depromptis, atque Latinitate a se redditis quamprimum editurum speramus. Porro eadem ipsa est ex illis, quae ex varijs Martiri locis eiusdem Chrysostroni editae sunt, excusae Parisijs, homilia decimaquinta: quae tamen (nescimus quomodo) veluti capite detruncata, eiusmodi dicto caret exordio, cuius loco illa habentur praeposita verba: *Ne me, quid agam? unde sermonis exordium faciam? quid dicam? & quid taceam?* reliqua vero eadem profus, nisi quod illa translata ab Agello ad finem amplius habet viginti circiter versus in commendationem sanctarum foeminarum noui Testamenti.

His autem, veluti flagranti igneis globis incendio vehementiori addito vento, Eudoxiae magis magisque animus concitatur: adeo vt de conlocandis aduersus Ioannem Episcopos quaelibet sollicita festinatio, & omni arte procurata celeritas, longiores illi vise sint morae, atque se-ta cunctatio. Pertraxit illa ad sua vota Imper. Arcadium, quem reddidit suis votis in omnibus annuentem: qui magna cautela primum omnium cauedum duxit, ne cum populo Ioanni studente Magistratus iungerentur vna cum his, qui ipsis Magistratibus apparebant; ne viribus populus pollens, Episcoporum dissensiones in bellum civile conuerteret, quam obrem Arcadius anni huius exordio, nempe mense Ianuarij, ad Anthemium Magistrum Officiorum ista rescriptis f:

*Cuncta Officia mouentur, a tumultu nosse se conuentionis abstineri: & qui sacrologo animo auctoritate nostri numinis ausi fuerint expugnare, priuati cingulo, bonorum proscriptione multentur. Dat. IV. Kalend. Febr. Constantinop. Honorio VI. & Aristenore Conf. Quae autem mox fuerint consecuta antequam dicamus, de tempore rerum gestarum ratio inuenda est. Veritati quidem est consonum, quod Metaphrastes ait g, integrum fluxisse annum ab expulsioue Ioannis vsque ad postenorem ipsius condemnationem: nec aliter videtur censuisse Palladius, dum nouem vel decem menses intercalpos esse testatur a priori restitutione vsque ad Quadragesimae tempus; ut sic annus ferme integer conficiatur vsque ad Pascha, quo tempore secundo Idum expelli contigit: cum tamen totius huius temporis duos tantum menses Ioannem pacifice egisse tradat, qui rem gestam, cui praesens fuit, ita describit h: *Post duos iterum a plaga iniuncta modice respicientes, secundo aduersus Ioannem fremunt: initiumque probabile minime inuenientes: Alexandriam ad huiusmodi rem peritissimum sophistam mittunt, ita se gerentes, Theophilus scilicet: Ant iterum veni dux nosse aduersus Ioannem futurum; aut si hoc populi causa veretur, modum aliquem se gere, &c.* quo sumamus initium.*

VI. IOANNES QUID IN EVDOXIAM CONCIONANTVS.

VII. SYMMA CELERTAS IN COLLIGENDO CONCILIO IN IOANNEM.

El. 4. de his qui pro religione conseruati.

g. Metaphr. in Vita S. Io. Chryf.

h. Pallad. in dialog.

IX. THEOPHILVS QVID MOLIA TVR CONTRA IOANNEM.

STVDIA DIVERSA EPISCOPORVM.

ROMA.

X. b. Socra. li. 6. c. 10. Leontius.

IOANNES SEPVRGARE IVBETVR.

quadragesima.

XI. Conc. An. ioh. c. 11.

Concl. ioh. c. 11.

Accepti Theophilus litteris, ipse quidem venire noluit, factum quo pacto effugerit. Misit autem tres illos Episcopos Paulum, & Penonem, & alium super ordinatum, mittens vna & canones, quosdam ab Ariano contrabestimum Athanasium factos, quibus videntes Ioanni calumniam struerent: quos scilicet post depositionem suam sine Episcopali decreto redire ausus esset. actum est superius de eiusmodi canone revera ab Ariano in Concilio Antiocheno in Eneani celebrato. Subdit vero Palladius: Faciunt illi, quos admoniti fuerant, illius consuetudinem non ignorantes, accessitque ex Syria, & Cappadocia, & Ponto, & Phrygia Metropolitae & Episcopi omnibus. Constantinopolim conuenere: aduenientes autem, iuxta canonis seriem Ioanni communicarunt, ne eadem, qua prius incurerent, ad hoc scilicet, quod ea ex causa ipse Ioannes excusaret, nolle adesse iudicio, in quo praesideret Theophilus inimicus ex eo declaratus, quod veniens Constantinopolim, secum noluerat communicare. Sed pergit Palladius: Ea re vero comperta, Principes egreulerunt: & Theodoros quidem Tyanens vi summa gratulatus, vbi ex his que veniant ad eum eius, quid agerent, aduertit, ne Theophilus temeritatem sequebatur, relictis omnibus, ad suam remeant Ecclesiam, valescens Constatu, suamque provinciam vallatis pietatis muro. & ad finem vsque in communionem persistens fidelium Romanorum, de quibus Paulus a testator & dicit: Fides vestra annuociatur in vniuersa mundo. Facitque vero Casarca, que Argeo aduente, Praesul, nimium formidans, non secum atque insantes latuit, neque vrbe egressus fuit, per litteras concessit aduersarius, & quidem non vocatus in medium, imperite omnino, quippe qui esset omnino iustus ac sanctus.

Addit his Socrates b. Paulo post Episcopos aduenierunt, Leontius Episcopus Ankyrae, que est in Parca Galatia, Ammonius Laodiceae, que est in Pisidia, Biso Philipporum, que ciuitas est in Thracia, & Acacius Beroeae, que est in Syria, & alij nonnulli. Coram istis accusatores, qui diuini Ioannem in iudicium vocauerant, de integro producantur. Ioannes istorum Episcoporum equitate fretus, postulat, vt de criminibus queratur. Cum iam Natalis diei Saluatoris celebraretur, Imperator (vt asserit) ad Ecclesiam non accessit, sed Ioanni significauit, se non prius eum eo communicarum, quam crimina ei illata dilisset. Cuiusque accusatores propter Ioanni animi confidentiam animis cadere viderentur: Episcopi, qui adueniunt, non de alio crimine queri, sed hoc solum in iudicium adduci oportere, dixerunt, nimirum quod ab abdicacionem, absque Concilio sententia, se ipse in sede Episcopali collocauerat. Vbi Ioannes respondit, quinquaginta Episcopos, qui cum ipso communicauerant, ei in eare suffragati fuisse: Leontius contra: At plures (inquit) tibi in Concilio refragati sunt, sed mendaciter id quidem, cum narrent in Synodo ad Quercum habita sanctum Ioannem no amplius quam a triginta sex depermatum, quod habet Theodoros in Actis Innocentij Pape, vt inferius dicemus. Porro Leontium ac collegas, de quibus ante aliquid boni ob uitam communicationem sperare posse videbatur, & ipsius quoque promissionibus aduersariorum in transuerfum actos testatur Palladius, qui aliorum Episcoporum naufragia recensens, hos illis adnumerans subdit: Leontius autem Ankyra Galatie, Ammonio Laodiceae, aduente aduenit, aduersionem fecerant Ecclesiam, non modo videri Principum nimis, sed contra spe minorem salutis regalium, in sancta Synodo sententiam nequissimam vna cum Acacio & Antiocho seruit, obtinere sanctitates Theophilus indolentem iudicium, vt locus purgandi se Ioanni nullus omnino daretur, vigore scilicet canonum coram, quos Theophilus miserat a quadraginta complibus Arj editos, atque ista continentes:

Si quis Episcopus, aut presbyter, in iure sine iure depositus, ex se ipso absque Synodo in Ecclesiam redierit: hic tam excusatione non habeat locum, sed omnino expellatur. est haec quidem sententia canonis Antiocheni Concilij, quem ab Ariano in Athanasij odium sanctum esse, suo loco diximus. Et ista quidem regula (subdit Palladius) vt nequon & a nequissimis edita, in Sardisensi Concilio a Romano & Italo, Illyrisque & Macedonia & Graecis, vt ipse inclius nosti, opere Theodori eliminata est, quando Liberius aut Iulius sub Constantis Imperio Athanasium & Marcelinum Galatiam admissit ad communionem, quorum causa canonis ille fuerat editus. haec ipse. At quomodo a Synodo Sardiceni derogatum est canonis illi: cum videlicet in ea decretum a fuit, vti damnatus appellauerit ad Romanum

Pontificem, id obferendum esset, quod ipsi libuisset. Pergit vero Palladius:

Duo illi quidem Ammonius & Leontius conuulsi Acacio & Antiocho & Cyrino Chalcedonensi a Severiano, ingressi ad Regem, dicebant, decem Episcopos ex parte Ioanni euocandos (erat enim plures quadraginta) pro canonum auctoritate statuentis: alij autem eos a Catholicis editos, alij contra dicentibus ab Ariano fuisse compositos. Ingressus autem Episcopus Laodiceae Syriae Episcopus, vt vna merito & canice ipsa venerandus, vna cum Tranquillo suadebant Regi, non oportere Ioannem irrationabiliter episcopi neque enim prius depositus, sed pulsus a Comite fuerat, neq; a se ipso remeant, sed ex precepto pietatis suae, Notario ad hoc missis. Praterca quos praesertent canones, hereticorum esse, quod apertis iudicis ostendi possent. Cum vero persisterent Ioanni aduersarij indisciplinate contendere, & alij quidem clausa voce pestiferent, alij vero improbiu gestibus, praesente Imperatore, tamido peccatore & spiritu iniquo insinuit viderentur: Elpidius canonum scientissimus, modesto modico imperato silentio, sic Regem alloquitur: Non datus inuacuatum tuam vexarem, Imperator: sed istud fiat: Subscribant fratres nostri Acacius & Antiochus & ceteri: se illorum esse fidei, qui illos excoisuerant canones, quos ipsi detestantur, & solata controversia est.

Imperator vbi simplicitatem propositionis aduertit, subridens dixit Antiocho: Nihil asseri vtilius potest. Erat autem in omnibus, que fiebant, Imperator innocens, alij, que bene fuerant instituta, mutantibus. Anxy igitur atque accipites Severianus & Soc, & in se ipso insular aque inconstantes, remeantes ad id, quod fuerat prouidenter obiectum, & ad Regis iudicium nihil respondere poterant, facie tota in suorem transigente, loci tamen angustia deprehensi, inuicti licet, se subscribere possicent. Ita degressi, promissionem quidem vtpote inconsulte factam implere decreuerant, conuincuntur. Consultabant autem, quomodo Ioannes expeletur. Dum haec aguntur, & alij sic & alij aliter sentiant, vnam aut decem fluxere menses, cum Episcopus Ioannes aduulsi sibi quadraginta aduobis Episcopos ageret in dies, que Dei sunt, & populi magna cum inuanditate ipsius dociliter fruerentur. Solet enim animus a vnitatis glorie remotus, inter casus vti gratius atque potentius Dei verba profundere.

Interea aduenit Quadragesimalis ieiunium, quod annis singulis inflat Veris effloret. Ingressi rursus Antiochum & soc sortium ad Regem, persuadebant, vt Ioannem, quasi comitatum, immunitate Pascha, suberet expelli. Imperator coram improbitate fatigatus, veluti Episcopus credidit: qui enim veraciter aut perhyter, aut Episcopus est, mendacium nefas: haec quippe nomina diuini deumantur, sed ista quidem ad excusationem Imperatoris Palladius modesto affect, qui & subdit: Mandat itaque Ioanni, vt Ecclesia exeat. Et Ioannes ita respondit: Ego a Deo Salvatore nostro hanc suscepi Ecclesiam, vt saltem populi eorum diligeret: neque illam deserere possim. Quod si fieri id omnino vis, quia iustas dissentit a me: vt mecum age, vt excusationem habeam, quod auctoritate tua pulsus reliquerim ordinem meum. Ita cum quadam veritatis mittentes ex Palatio depulerent illum, mandantes, vt interrum in Episcopatus habitatioque moraretur, expectantes simul aliquod diuina indignationis iudicium: vt si quid illius aduersarius, aut sibi triste contingeret, maturato illum in Ecclesiam reducentes, Deum reconciliarent sibi, alioqui illi rursus infundarentur, vt Phraos Moysi.

Inter has aduenit magni Sabbati dies, in qua crucifixus Saluator spoliatus infernum. Rursus illi mandant, vt Ecclesia exeat. Quibus ille instare respondit. Veritus itaque Rex dicit sanctitatem & commotionem ciuitatis, accitit Acacium & Antiochum alioquitur, dicens: Quid facinus? Videte ne forte non recte insinuerit. Tunc sortium illi & nimirum magnanimiti dixerunt Regi: Super caput nostrum sit, Imperator, Ioannis depositio. Quod reliquum erat auxilij, hi, qui cum Ioanne adueniunt Episcopi, sacri ieiunij numero equales (nempe quadraginta) Regem & Regnam adueniunt in Martyris, orantes cum lacrymis, & Christi Ecclesia paruerunt, maxime propter imminens Pascha, & eos, qui regenerandi erant tam sepe eruditos, eique redderet sacerdotem. Sed auditi illi non sunt: ita vt sanctus Paulus Episcopus imperterritus, plenus qui solatia Euloxia diceret: DEVM time, filijque tui miserere, neque sanguinis effusione sanctam CHRISTI vires solennitatem.

XII. QUARTUS DE CANONE CONSTITUTIONE LIANTO CHYRI.

XIII. EPISCOPUS BILENSIS DE ALIIS CTAL.

XIV. ARCAD. VBI REG. LATR. CHRYSTO STOM.

XV. ADVERS. RUIOIAN. NIS INCANTANT ARCADIO.

XVI. *Reversi autem Episcopi, vigilas intra sua discessoria celebraverunt, alij insolentes perpetua lachrymarum dolore detenti, atq; abij mente sermo in flagrantem vestri, prout singulis passio dicebatur. Iominis autem presertim, quibus Dei aderat timor, in publico baptisterio, quod Constantini eorum appellatur, coactis populis, vigilas iuchant, partim divina eloquia legentes, partim eos, qui instruiti erant in fide baptizantes, ut est notum in Pascha. Nec ipsa Antiochus, Severianus, & Acacius perditam mentis homines, & antiqui seductores sui praeceptoribus referunt, orantes, ut populi impudenter, nos in eo loco ferret Collecta. Repulsi autem, qui tunc erat Magister militum, & ait: Nox est, & turba multa conueniunt: ne quid impedimenti oratur, caute providendum est. Illi ad hoc respondit: Nemo in Ecclesia remansit, veremur, ne ingressi Ecclesiam Imperator, & nunciam inueniant, consideret populi erga Ioannem benivolentiam, nosq; iam invidiam detinet, & fraudis acule, maxime cum illi dixerimus, neminem omnino superesse, qui illum diligit, vtpote, seductorem.*

XVII. *Ita Magister militum contestatus eis, quae ventura erant, trahit illu Lucianum quendam Tribunum militum Gentilem (vt dicebant) mandans, vt honeste pergeni populam in Ecclesiam renouaret. Profectu ille, cum minime auditus esset, ad Acacium redit, vires ac frequentiam populi nuntians. Post haec illum suppliciter orant, auis verbis deprecantes, & se ac promissione maioris gradus prouocantes, vt impediret Domini gloriam, mandantes ei, vt vel oratione profusa adduceret in Ecclesiam populos, aut tra & vi militum perturbaret. & Collecta tunc celebrata imponeret finem. Qui cunctis sumptis secum parit Acacii clericis, secundam vigilia noctis, pergit exire, quod ei fuerat inuictum (excubat enim populus in partibus nostris ad primum vsque galli cantum) secum habens super ad militum electos districti gladii Thraces, inlata Esau, quod dicitur, omnino impudentes. Inlatus, subitoq; vna cum Acacii clericis & militibus in Dominicam gregem, velut lupus, fulgentis sero sibi iter faciens, ac populos dirimens. Concepit autem intra beatus aquas (nempe Baptisterium) vt eos, qui in iustitia uisus, prodiret: ac diacono quidem procaeter inueniens, veneranda mysteria, quae ille tenebat, in manibus suis: presbyteros vero iam & a tate & ordine, aequalis, suos sustibus in capite seruis, laudacrum cruce profudit.*

XVIII. *Videret tunc illam Angelicam noctem, in qua etiam demones corrumpunt supplices, in labyrinthum fuisse conuersam, nempe maximam confusionem. Nulla enim mulieres vna cum viris sine fuge committent, metu cecidi, aut in his quae sedatis, sedam hanc cursum capientes. Alii in manu vulneribus abibat plorans, alii virgines confissam vulneribus trahabat. Omnes ad praedandum cunctis, ornamenta & recondita omnia sibi applicabant. Ita presbyteri quidam ac diaconi, qui fuerant comprehensi, in carcerem committuntur: qui autem ex populo alioquin erant dignitatis, vrbe prolebantur. Edicta repetitum vicibus per loca ponebantur varias manus continentia, nisi quis Ioannis communionem amegisset. Cum tamen ista fierent, & plura etiam ho, qui dicebantur Episcopi, molirentur, Collecta tamen d'crime calidus inno diuine gratie studiosi non exatrabatur: sed iuxta illud Exod. 2. Quanto illi occidebant, tanto plures fiebant.*

XIX. *In crastinum autem ingressus Imperator in adiacentem campum, exercitii gratia, videt humum non satam ad quintum ferme lapidem candore vestitum (illorum nempe hominum repletam, qui ea nocte baptizati candida acceperant indumenta) stupfactu ad speciem & gratiam sicuti nuperrime baptizatorum (erant enim ad tria milia) satellites interrogat, quoniam esset acer illic concouentum. Illi gratis mentiri, vt furorem Regis excitarent, dicunt esse, alterius scilicet homines. Ea re cognita auctores negit & multa praecoptores, atrociores quosque ex sequentibus mortui, vt audientes dispant, doctores comprehendunt. Profecti illi, paucos ex clericis, plures ex laicis tenent, & paulo post subdit: Cum his igitur clericis & laicis, qui detenti fuerit, comprehendente sunt & vitorum nobilitum coniuges. Quibusdam ex his maphoria (est genus veli) quosq; abulerunt, alii in aures cum autem extremi ad detere. Ea re conspecta, Eleutheri cuiusdam vixit opulentiissima, pallio relicto, ancillis habitum assumpto, cui sic cunitate rogata est, vt pudorem seruare inuictum possit: erat enim in flore aetatis formosa nimium, & incredibili decore vestita. Huiusmodi in modum implici magistratum ferme omnium carceres, in Ecclesie faciem transferre. Et huiusmodi & oblatione mysterium in ca-*

rodin agebantur, flagra vero & tormenta & instrumenta terribilia in Ecclesia resonabant: cum ad executionem Ioannis singuli impellerentur, qui vix ad mortem nequitia diaboli aduersum obstitit. haec Palladius.

Cum autem haec accepisset sanctus Ioannes Chryso- stomus, nullamq; spem reliquam esse cognosceret, vt meliori stata res collocarentur, sed certo iam intelligeret omnia in deterius prolapsura: haud diutius dissimulandum ratus, ad vnicum sibi relictum confugium conuolat, nimirum ad Romanam Ecclesiam, Apostolicam sedem, quam sciret omnibus esse praclatam, & perpetam facta Pontificum posse corrigere. Sic igitur datis ad eius Episcopum Innocentium litteris, ipsum aduersus tot nefaria Orientalium & Aegyptiorum Episcoporum appellat. Id quidem hoc ipso anno, imo & statim post Pascha factum esse, Ioannis ipsius ad eundem Innocentium datae litterae, perspicue indices sunt. Dum enim cunctas res gettas ordine temporis dispositas narrat, orationemque ad ea, quae in magno Sabbato acta sunt, perducit, sed de aliis, quae postea grauissima contigerunt, nequiquam scribat, plane declarat, eo tempore illum se dedisse epistolam, quo contingeret ea, quae nouissime in ipsa litteris commenda- uit.

Veritus autem Theophilus, ne in caput suum contra Ioannem talia tantaq; praesumpisset, ad idem supremum Ecclesie Catholicae tribunal ipsam Apostolicam sedem, Romanam Ecclesiam, legationem mittit, scribens litteras ad eundem Innocentium Romanum Pontificem, de his, quae a Synodo in Ioannem facta essent. Sed & ipse Ioannes tanta calumniose iniuicta passus, ad eundem Romanum Pontificem legatos misit, ipsam (vt dictum est) appellans aduersus iudicium Theophili & aliorum Episcoporum contra se latum. Haud haec quidem absque Dei providentia gettae sunt. Sinit enim Deus haec inter tantos Episcopos agitari, vt certo exploratoque iudicio significaretur, redderetur quae exploratum posteris, quoniam in Ecclesia Catholica primum locum teneat, quaeque tam Iudices iudicantes, quam rei damnati pariter inspice- re debeat; illi quod scirent maius & eminentius supra se stare tribunal, quod omnia praedicta iterum iudicaret, isti magno solatio intelligeret, aliq; od reliquum esse confugium, quod iniquam sententiam palli secuti perferent, nempe iudicium quaterere, & implorare auctoritatem Romani Pontificis. De huiusmodi autem legationibus tum a Theophilo, tum a S. Ioanne Chrylostomo Romam ad Innocentium missis, locuples testis est Theodorus tunc temporis Romanae Ecclesie diaconus, qui eadem praesens cuncta cognouit, atq; plus satis perspecta habuit; cuius haec sunt verba b:

Primum omnium (inquit) profectus est ad nos Alexandriae Ecclesie lector cum Pape Theophili litteris, quibus indicabat, Ioannem a se fuisse depositum. Eas litteras cum legisset beatissimus Innocentius Romanae sedis Antistes, in horum temeritatem fassumq; Theophili, agere fecit, & quod solus scriperat, & quod rei totius seriem referre omiserat, cuius scilicet re gratia, quibusque aduictis sibi fecit alium deponere ausus fuisse. Inter haec mansit admirans, nibilq; rescribere voluit, rei indignitate commotus. Dum Enthebius quidam diaconus Constantinopolitanae Ecclesie, qui tunc Romae erat Ecclesiasticae uisitatus gratia, Innocentium adit, libellusq; trahit ad- iuratus, sustinet vt in modicum temporis: fore enim breui, vt sibi totius sena facies pateficeret. Post triduum aduenient Episcopi quatuor a Ioanne missi, reuerendissimi profecto viri, Paphophias Pifidra, Pappus Syriae, Demetrius Galatie Secunda, Eugenius Phrygiae, tres episto- las Innocentio deferentes, vnam quidem Ioannis Episcopi, secundam vero Episcoporum quadraginta de communionem Ioannis, reliquam scriperat Ioannis clerici, omnes indisciplinatum tunc multum & seditionem pariter significantes. Erat autem epistola Ioannis huiusmodi seris.

Domino venerabili ac beatissimo Episcopo Innocentio Ioannes in Domino salutem. Vides ipsius Chrylostomi veterandiam, animiq; demissionem laude dignam, cum et si sciret se in- iuste depositum, tamen abstineret a titulo sedis suae, quousq; causa legitime cognita, sedem cum titulo reciperet suam, sed quae sequitur epistola, sic se habet, vt cunctarum rerum

XX. APPELLAT IOANNES, INNOCENTIVM PAPA- M.

XXI. THEOPHILVS ANTE- VERTIT LEGATIO- NEM CHRYSOSTOMI.

XXII. LEGATI THEOPHILI ET CHRYSOSTOMI ROMAM VENIUNT.

XXIII.

gesta-

gestarum, que superius sunt enarrate, breue com- pendium reddat his verbis:

XXIV.

impule

PISTOLA IOANNIS CHRYSO- STOMI AD INNOCEN- TIVM.

Et ante literas nostras ad aures pietatis vestre pervenisse potamus presumpimus hic facimus. Quippe magno nobis sceleris fuit, ut nulla Orbis pars reliqua sit, quatuor non hinc horrenda clada remor impulerit: in quo ad ipsa quoque extrema terre gestorum fama perueniens, ingentem vbiq; gentium luctum, excitavit. Verum quia ista non modo legere & planctibus profecti, sed emendare pro viribus conuenit, & caute proficere, quomodo hoc scilicet Ecclesie procella sopiatur: necessarium existimavimus, a minoribus meos honoratissimos ac reverendissimos Praesules, Demetrium, Paschopium, Pappum, & Eugenium horitari, duntaxat ut Ecclesiam suam, sese pelago tradiderit, & incensa peregrinatione longinqua, ad vestram curiam charitatem & munitionem, lucide expeditis, maris tante cladis remedium dari salubre possulerat. Quibus etiam carissimos Diaconos Paulum & Cyrillum timore comites dedimus, qui & ipsi vice epistole charitatem vestram, que hic gesta sunt, doce- bant.

XXV.

XXVI.

XXVII.

Theophilus enim Alexandriae Ecclesie Praesul, cum a quibusdam apud praesentem Imperatorem insinularetur, solum ad crimina diluenda venire iussus, magna Regipterum multitudinem sociatus aduenit, ut ferre inchoare docere velens, ad bellum se ac praesentem instruitum advenisset. Inde Regiam ingressus, non ad Ecclesiam ex more & antiqua consuetudine venit, non congressus est nobis, non verbum nobiscum fecit, non simul oravit, non communicavit: sed vix illud descendit, vultus Ecclesie praetermissis, extra urbem morebatur: & cum multis precibus ageremus, ut apud nos tam ipse, quam hi qui cum eo advenissent, hospitarentur (omnia enim praeparata erant & diuersoria, & quocumque necessaria) neque ipse, neque illi acquiescerunt. Nos vbi ista compertimus, magna admiratione conturbati, nullum huiusmodi simulacrum casum probabilem invenientes. Nosstrorum tamen partium munus implere curabimus, id facere insistentes, quod esset conveniens nobis, ipsamque, ingere oporteret, ut nobiscum colloqui vellet, & eius res causa ab ipsi exordium tam aperta inimicitias praeferebat, tantamq; urbem scandalizaret, exponeret.

Cum vero ne sic quidem causam eloque vellet, accusatoresq; illius vehementer inflarent, accessit nobis praesentis Imperator iussu, vbi ille morabatur, ire, atque illic que contra illum dicebantur, audire: nam & seditiones & caedes & alia illi obiciuntur innumerata. Verum nos & Patrum decreta reveriti, & vnum bonorum accipientes, cum ipse quoque litteras teneremus, quibus cauctor non oportere iudicia extra terminos fieri, sed in suis quoque provinciis iudicari, nequaquam acquiescimus, sed vehementer obstruimus. At vero ille, quasi aliqua priora nostra crimina praecedissent, advocato Archiepiscopo nostro, necque cum insolentia, veluti iam profecto Ecclesia vidua esset, necque haberet Episcopum, per illum ad & omnem clerum transfugit. Deserta inde sibi habuit Ecclesiam, dum vnumquoque clericum abducerent, & libellos aliosq; nos dare, & in accusationem nostri nominis conspirare inducerentur.

Huiusmodi gestis, mitti, & nos ad iudicium advocat, qui necdum proposita contra se crimina diluisset: quod contra canones & praeter omnes leges fieri, nullus ignorat. Enim vero nobis vobis certis admonitis, quod non ad iudicium evocemur (alioquin milites iussimus) sed ad inimicum atque hostem; sicut prius & posterita testantur: nisi in nos ad illum Demetrium, Paschopium, Eleoniam, Apameam, Leptimum, Apolloniam Episcopos, presbyteros vero Germanium & Severium; respondimusq; modesti ex nostro iussu, dicentes, nos non declinare iudicium, sed aperta hostem & inimicum manifestum. Qui enim libello nostro suscepti iustitiam, tanta gestisset, & se ipsam ab Ecclesia & communione segregasset, accusatoresq; audire, & clerum ad se transferent, Ecclesiamq; desertas constituens, hoc quod ratione iudicium se non nihil ad se pertinetem ascendere dignum censatur? Neque enim consentaneum rationi esse, ut Regipte praesentem in Thracia causas cognosceret, ipse criminibus obnoxius, & inimicus & hostis. Hic ille nihil iudicium factus, nihil, vultus, & quod insinuat perferre cupiens; nobis asserentibus, per- ratis esse praesentibus & centum & mille Episcopos crimina elocuta reflexere, munditiamq; nostram asserere, sicuti summo profecto mundi passim non est. Sed abscondit nobis, & Synodum convocare volentibus, indignantibus, flagrantibus, neque cognationem causae sci- gentibus, sed inimicis, manifestis: accusatores tamen admi-

rebat, & quae ipse legentem soluebat, quique crimina sibi obno- dia necdum diluisset, eorum libellos accipientes, commentaria scribe- bat. Quae praeter iussus, omne in iudicium sanctorum Canonum scribebat.

Et quid me multis immorari necesse est? Non desista omnia & facere & moliri, quo ad nos per summam vim, nimiam auctoritate, & vobis & Ecclesiae deturbavit. Et profecto iam vestere, cum plebs omnis nos lamentatione miserabili profugerit, & in medio civitatis, & violenter abductus, inquisitus, in hanc, nuda nauigabam, quia Synodum ad istud iudicium vocare volueram. Quia ista sine lacrymis audire possit, quantumlibet sit lapsus cordis! Sed enim quia (ut diximus) ista non modo desere, verum & corrigere oportet: charitatem vestram precor, ut exstitit, atque corrigere & omnia faciat, ut huiusmodi calamitatum tandem sit finis. Non habemus perit iniquitas, sed prioribus quoque noua succedunt. Nam vbi praesentis Imperator iniuste & imprudenter ingressus Ecclesiam expulit, plurimiq; Episcoporum iniquitate illorum cognita, ad Ecclesiam suam redierunt, furorem illorum atque imperium veluti flammam caecum vastantem fugientes: nos in urbem nostram regressi sumus, Ecclesiamq; restituti, de qua iniuste fueramus eieciti. Cum vero ergant nos Episcopi, & clementissimi Imperatoris Notarii ad nos missi redirent: in Regem, mandans vti ad se tam ipse, quam omnes, qui cum illo fuerant, ex Regipte ascendere maturarent, rationem facti sui redderent: neque a contrariis, quae adeo negotii ex vna tantum parte & absconditis nobis praeter Patrum canonum gestis iussit, sibi ad excusationem quocumque iussit, iudicium, cum iam regrediret vbiq; disseminat, omnes omnibus ex partibus vocaret, nullo modo frangi se cymba commissis, atq; ita fugientes, suis omnes se- curum ducit.

Nos conscientia nostra solida nihil segniter institui nos apud praesentem Imperatorem, ut Concilium congregaret. Qui sua peccata con- fessa faciens, rursus ad libitum misit, mandans vti ad se tam ipse, quam omnes, qui cum illo fuerant, ex Regipte ascendere maturarent, ratio- nem facti sui redderent: neque a contrariis, quae adeo negotii ex vna tantum parte & absconditis nobis praeter Patrum canonum gestis iussit, sibi ad excusationem quocumque iussit, iudicium, cum iam regrediret vbiq; disseminat, omnes omnibus ex partibus vocaret, nullo modo frangi se cymba commissis, atq; ita fugientes, suis omnes se- curum ducit.

Verum nos ne postea quidem quiescimus, sed insulamque ingre- ditur, & aures iudicium fieri, in quo audiri iudicariq; possemus. Partem enim eramus nos ipse docere innotuit, illos contra nosentis, & ma- gni in nos sceleris reus. Erant autem & ex Syria quidam, qui illi tunc semper assistent, & ex eo illo communitur omnia gesserant. Ad- uersus ipsos quoque parati eramus salubre iudicium: sapienter impo- nitur rogavimus, aut commentaria, aut accusatorum libellos nobis tradi, aut criminum naturam aperiri nobis, aut certe accusatos ipsos in conspectu dari. Nihilq; ex his consequi meruimus, sed rursus pulsi Ecclesiam sumus.

Quomodo iam qui sequuntur exponam omnem excedentia tragadum? quis sermo ad ea explicanda sufficiat? quamquam autem abique horre percipit? Nobis enim haec ipsa, quae antea dixi, praesentibus, repente multitudine militum ipse magno Sabbatho, cum iam in vesperam vergeret dies, Ecclesiam ingressi, clerum vnum, qui nobiscum erat, per vim eiecimus, armisq; veneranda obfide- bantur altaria. Mulieres, quae intra Ecclesiam, vbi baptizantur, sese veste nudaverunt, per id temporis nuda supererant, nec hinc acerbitas commentis impulsi, neque seculi reverentia, neque ho- nestati permittentur praepare consalere: plurima tunc accepto vulneribus ecclesiae. Ita cruce Baptisterium replebatur, atque ex ho- iusmodi vulneribus sacri Latice colore immutato in ruborem transi- bant. Neque habemus steter clades: sed vbi sancta caecitas serua- bantur, ingressi milites, ex quibus (ut postea didicimus) quidam re- dunt innotuit erant, omnia spectabatur: inter recondita, sanctissimus- que Christi sanguis in tanto tumultu in militem vestimenta sicut est, ornataq; non secus quam in capite barbarica, sacra passim admissa.

Sed hic, lector, considera, quam procul abhorreant ad Patrum traditione, vtiq; Catholice Ecclesiae, qui no- stro tempore haeretic negant asserendam esse sacratissi- mam Eucharistiam, quam viderimus non sub specie panis tantum, sed etiam sub specie vini olim consecuisse recon- di. Habes

XXXVIII.

XXXIX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

ASSERVA-
RI SOLI-
TA.
1099. Dia-
log. 15. cap.
16.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

di. Habes id quoque probatum auctoritate sancti Grego-
rij Romani Pontificis, dum ait e in navi portasse navigan-
tes Christi corpus & sanguinem. Carcerum eadem ratione
qua Ecclesia Catholica laici vsum ademit calicis, eadem
quoque ex causa Eucharistiam non nisi sub tantum spe-
cie, nempe panis, afferre conseruit. Sed quae reliqua
sunt epistola Chrysothomi, recitemus: Populus in obsidi-
onem migrat: plerisque omnis extra viam excelsiore cogitatur: va-
cae fidelibus Ecclesie in tanta solemnitate relictae: plures quam qua-
dringenta Episcopi communionis nostrae cum populo frustra & sine cau-
sa pulsati. Plurimum & gemitus, eulatio item & lamenta & lachryma-
rum fontes, plateae & domus & deserti ipsa complacent, & pla-
stra cuncta resonant; nullaque verus pars huius calamitatis vacua
relinquatur.

Fecit enim calamitatis magnitudo, vt non modo qui patie-
bantur, verum ipsi quoque, qui nihil huiusmodi perpessi erant, vna
notissima lamentarentur: neque Catholico modo, sed ipsi quoque
heretici & Iudaei ac Gentiles vices darent nostrae. Et vti civitas
per vim in dedicationem hostium venisset, ita tumultu ac perturba-
tione & eulatio plena erant omnia. Porro ista, ignorante piissimo
Imperatore, noctu inuito, Episcoporum sacrosanctae gererantur: qui
exeritibus dantes, Diacorumque vices, sciam habere prius non tra-
hescent. Vbi vero illucrat dies, cunctis omni extra vrbis mania
migrat, sub arboribus & frondibus, veluti dispersis ovis, solitu-
tatem (nempe Palchatis) celebrantes. Hinc iam potestis cetera as-
sumare. Neque enim fas est omnia prosequi (vt ante iam dixi) ne-
que per singula contingere. Neque id acerbissimum est, quod tanta
incommoda, torculari finem necesse acciperent, nullaque spes
quiriti superest. Verum in dies augetur pestis, fallique sumus in
desertum nullus: immo fides quidem nullus, quantumlibet perditus
sit mortuus, sed plorata prosequuntur (vt dixi) malorum om-
nium culmen, novam hanc iniquitatem & facinus execran-
dum.

Quis vero reliquarum Ecclesiarum perturbationes ac pressuras
eloqui possit? Neque enim his modo inualuit lues, verum ad Orien-
talem quoque peruenit Ecclesiam. Quemadmodum enim a capite
dum nexum humor effunditur, reliqua membra laeduntur: ita nunc
quoque postquam ex hac vrbis magnitudo, velut ex fonte quodam,
incommoda fluxere, ceperunt turba, ac tumultus occupant omnia,
& vbiq; dominantur, omnibusque ferme in locis clerici contra E-
piscopos insurgunt, populi passim abscissi sunt ab Ecclesia corpore,
partim praecedendi expectantur. Vbiq; pestis haec pullulat, & Or-
bis vniuersus euerititur. Haec igitur omnia cogitantes, Domini bea-
tissimi ac reuerendissimi, dignum vestra constantia & congruum
robore ac studium sumite, & hanc perueniem, quae inuastit Ecclesias,
oramus, auertite. Nam si haec inualuerit consuetudo, & licitum
fuerit cuique ex adeo remotis partibus alienas prouincias, prout
voluerit, ingredi, & eicere quoscunq; libuerit, & pro voluntate
omnia gerere: non ignorati mature cuncta peritura, bellumque sa-
uissimum occupatorum Orbem vniuersum, omnibus lacerantibus in-
nicem.

Ne igitur inuaniat confusio cuncta perueniat, & vbiq;
dominetur: scribite precor, & auctoritate vestra decernite huius-
modi iniqua gesta, nobis absentibus & iudicium non declinantibus,
nullus esse roboris, sicut per suam naturam sunt profecto & irrita
& nulla. Porro qui talia gesserit, eos Ecclesia censura subigat: nus
autem insonat, neque conuictos, neque deprehensos, neque vllius
crimini reos comprobatos, Ecclesie nostrae inbetere restituit, vt cha-
ritate sui & pace cum fratribus nostris consueta possident. Quod si
modo quoque voluerint auctores sceleris aperire crimina, quorum
gratia nos iniuste ciecerunt: dentur nobis commentaria, libelli pro-
ferantur in iudicium, veniant accusatores nos, fideat incorruptum
intemeratumque iudicium: non reuoco non renuo, immo neque a-
quid barbarus ipso admissione est. Non Scythia, non Sarmata, in-
quam vna ex parte iudicantur, absente reo, neque iudicium, sed
eodem & aperta simulacra declinante, ac mille appellante iudi-
ces, & se ipsum innocentem asseruante, & paratam praesente Or-
be vniuerso, quoque obiecta diluere, ac se omnibus infontem declera-

re. Haec ergo cuncta cogitantes, & a dominis meis reuerendis Epi-
scopis manifestis planisque cuncta discentes: quod est partium ve-
strarum miris, studium vestrum & operam & diligentiam, quo-
so, inferre dignemini. Ita enim non nobis tantum, sed Ecclesie quo-
que vniuersi gratificabimini, & a Deo mercedem accipietis, qui ob
Ecclesiarum pacem semper omnia facit. Scripsimus ista & ad Vene-
nerium Medolanensem, & ad Chronatum Aquileiensem Episco-
pum. Vale in Domino. haecenus Chrysothomi ad Innocen-
tium Papam litterae.

Subdit autem his haec Theodorus Romanus Diacono-
nus b: Ad haec rescripti beatus Innocentius Papa, communionem, y-
trisque parts admissa, Theophili indicium cassum atque irritum
esse decreuit, dicens oportere constari aliam irreprehensibilem Sy-
nodum Occidentalem & Orientalem sacerdotum, ceteris
Concilio amicis primum, deinde inimicis: neutrarum quippe par-
tium, vt plurimum rectum esse iudicium. Pauci post decessu aduenit
Petrus quidam Theophili presbyter vna cum Martyrio Ecclesie Con-
stantinopolitanae Diacono, ipsius epistola deserens, & quidam si-
mul commentariola, in quibus apparbat Ioannem a triginta sex
damnatum Episcopis, ex quibus viginti nomen Aegypti, septem reli-
qui ex alia regionibus erant. Ea commentaria cum legisset Papa
Innocentius, comperissetque neque culpas esse graues, neque praesen-
tem Ioannem fuisse, neque in faciem reprehensibilem, insantem Theo-
phili magis ac magis exhorruit, quod contra absentem adeo sanam
innitenteque sententiam euasisset. His igitur a se dimissa cum lit-
teris grauius temeritatem illius lacerantibus, sese ad orationis stu-
dium contulit, indicoque Ecclesie ieiunio, cum lachryma diu-
nam precabatur clementiam, vt huiusmodi seditiones & scan-
dala scissuraeque tollerentur, & pax ac fraternitatis amor inte-
gra membrorum compage redderetur. Fuit autem epistola ista sen-
tentia.

Prater Theophile, tu & te fratrem nostrum Ioannem com-
munionis nostra esse decreuimus, sicuti & in prioribus litteris aper-
te satis expressimus: & nunc in nostra sententia & voluntate per-
durantes, rursum eadem scribimus. Et quocumque scripserit,
nisi debitum loquax ad conuentionem iudicium, propterea quae ma-
gno cum decore sunt gesta, possibile non est nos a Ioannis commu-
nionem discedere. Itaque si conscientia confusus, tu quoque iudicio ac-
currere ad Synodum proxime in Christo celebrandam, & illic iuxta
Niceni Concilij canones & decreta contende: alios (ab his scilicet
diuersos) Romana non admittit Ecclesia. Quod si obtinuerit,
evidens & irreprehensibilis erit ratio tua. huculque ad Theophi-
lum Innocentius: quas autem ad Ioannem Chrysotho-
mum dedit litteras, non extant. Ipse quidem affirmat
Palladius e, Demetrium Episcopum, vnum ex legatis ad
Chrysothomo missis, litteras ab Innocentio scriptas vul-
gasse magno praeconio per Orientales Ecclesias, sunt
haec verba Palladij, cum agit de eiusdem Demetrii se-
cundo aduentu Romam: Post istos venit secundo Demetrius
Episcopus Pisanus, qui peragato Oriente praedicauerat commu-
nionem Ecclesie Romanae cum Episcopo Ioanne, testibus Papa In-
nocentij litteris, &c. Vides quanti momenti habita fuerit
communicatio cum Romana Ecclesia, & quanta aucto-
ritatis litere essent ipsius Romani Pontificis: adeo vt
plane significaretur omnibus, illis esse communican-
dum, quibus cum Romana communicaret Ecclesia, ac
proinde Ioanni Chrysothomo inherendum: id iure qui-
dem, sed vis tyrannica in omnibus fasque infurexit ar-
mata.

Quid vero interea acciderit ipsi Ioanni Chrysotho-
mo Constantinopoli commoranti, in diesque ad expul-
sionem suam satellites expectanti, iam videamus. Qui ca-
nones haereticorum in ipsum primum omnium adduxe-
re, quique Imperatorem in eundem conuictauerunt, impul-
sunt Augustam, atque milite ammisserunt; nefas aggre-
diuntur horrendum, dum & in necem ipsius sanctissimi
viri Ioannis licitios mercede conducunt. Quomodo au-
tem id factum sit, Sozomenus ita describit d: Eodem tempe-
state, vir quidem demonijs agitatus, seu agitari creditus, gladiolum
habens: & velut ad caedem Ioannis instructus, sed facinus nondum
aggressus, deprehenditur, & a multitudine, tanquam pretio ad-
sciendus insidias conductus esset, capus ad Hyparchum adducitur:
quem Latine Ioannes, cuius aliquot Episcopi secession versantibus, li-
berant, antequam supplicio afficeretur.

XXXVI.
b Apud Pal-
lad. in dial.

INNO-
CENTIUS
QVID IN
CAVSSA
IOANNIS.

XXXVII.
QVID IN-
NOCENT.
PAPA AD
THEOPHI-
LVM.

Pallad. in
dialog.

XXXVIII.
SICARI IN
S. IOAN-
NEM
CHRYSO-
THOMVM
IMMIT-
TENTVR.
1. 50. Com.
lib. 8. c. 11.

Postea

XXXIX. DE SICARIO ELPIDIO MVLQ.

Passa vero & Elpidy presbyteri (qui quidem diaconi manserit hostis erat) seruis in Episcopales adessu caris irripuit. Enim agnitum quidam ex eis, qui forte aderant, e caris remorsus est, & confansus caris inquisuit. ille vero nihil respondens, confestim cultello hominem pugit. & post eum etiam alterum, qui ad hunc eadem exclamauerat, qui etiam prater hoc tertium valuerat. Tunc multitudine virorum clamore hie, qui aderant, conuersus asurgit, & cum hi, qui eum persequabantur, eos qui proci erant, adhortantur, ut fugientem comprehenderent: ex balneo quidam accurrens, ex quo recens lotus progrediebatur, illum apprehendit, ac letaliter ab illo percussus mortuus extenditur. Tandem vero cum a multitudine vniuque cinctus, ac vix domum comprehensus esset, adducunt eum ad Palatium, & ibi tunc hostium loannu insuliat, tum hunc ipsium homicidam, tum & huius factoris inflictores contestati supplicio affluendos esse, vociferantur. Itaque Hyparchus, ut iram populi mitigaret, illum tantum supplicio affecturus accipit. ceterum ab aduersariis Ioannis fuisse liberatum, testatur Palladius, dum ita ait. Elpidy presbyteri famulus, quinquaginta (vt aiunt) nunquimatus, vt Ioannem dolo interficeret, mercede conductus, deprehensus, qui tres haberet gladios, eos, qui se deprehenderent, seipm singulim percussit: ex his quatuor continuo sepulti sunt, tres diuissime curati, sanati sunt, homicida illo absoluit. hac Palladius. Subdit vero Sozomenus h. Ex eo tempore Ioannem custodierunt, qui in populo feruentiores erant, noctu tuxta & interdum vicisim domum Episcopalem circumsedentes, haec ipse. Atque ista paulo post lecta sint, Palladius ita narrat e:

XL.

Completa vero Quinquagesima, post diuinum diem ingressi Acaius & Severianus Antiochenus, atque Cyrinus ad Imperatorem Ercadium, dicunt ei: Rex tu ad Deo nobis datum es, nemini subditus, omnibus dominans: licet tibi, quodcumque vis, facere. Noli esse presbyteri mitor, & Episcopis sanctior. Diximus tibi, presentibus omnibus: Super caput nostrum sit Ioannis depositio: Noli ignis vni hominum parere in re, sed omniun nostrum. Iudatus sane & verbis & rebus perpendentes Regi. Missio itaque Rex Patrio Notario suo, ista Ioanni mandat: Acaius & Antiochus & Severianus atque Cyrinus damnationem tuam super caput suum posuerunt. Te ipsum ergo commendans Deo Ecclesia egredere. Ita Episcopus Ioannes aperiam nihil, obumbratam in honorem Episcopo discedens vna cum Episcopo dixit omnibus: Venite oremus, & in angulo Ecclesie congregemur. Latu quidem de se, sed de populi merore & afflictione subtristis. Proinus quidam ex primariis ciuitatis vir fidelis Ioanni significat: Quoniam Lucius vir audax, & facie impudens: paratus est in laqueo publico cum militibus suis, sifortem contradicere aut differas, etiam inuitum trahere & expellere. Vit autem magna in plebe commotio: Festina clam egredi, ne in tuam auctitiam conflens populus bellum cum militibus confereat.

XLI. SALVATVS IOANNES DISCESSIT.

Tum vero Ioannes osculatus cum lachrymis ex Episcopo quosdam (ceteros enim osculati non sinebat ingenis miseriam affertus) orant: reliquis qui erant intus in Sacratio, dicens: Manete hic interim, vt profectus modicum requiescam. Ingressus autem Baptisterium, Olympidem vocat, qua ab Ecclesia no discidebat, vna cum Pentactia & Proculla diaconis. Saluam in quoque beati Nebridy coniugem, qba viduitatem suam praecipue virtute & honestate decorabat (clarissima erant hae femine nobilitate & virtute praestantissima, de quibus superius pluribus dictum est), dixit, eis: Venite hoc sitis, audite me. Qua de me sunt (vt video) sineu habent: cursum meum consummaui, neque vltra forte videbitis faciem meam, hoc vnum rogo, hoc deprecor, ne qua ex vobis silitam benevolentiam deserat: & quicumque non sponte fuerit ordinatus, neque id villo quaesierit amodo, de consensu omnium, ei caput vestrum inclinate, vt Ioanni, per omnia: non enim esse Ecclesie sine Episcopo potest. Atque ita miseranti mei, & in orationibus vestris semper memineri mei. Ad haec ille profusa cum genitu & ciuitate ante sacra etia vestigia volabatantur. Tunc ille eandem ex honestioribus presbyteris annuens: Tollite (inquit) eas hinc, ne multitudine perturbent. Sic ergo impedita modicum, locum illi dedere abeundi.

XLII. O. CHRYSTO MVS RE.

Ita demum egressus est ad Orientalem partem (nihil enim apud illum Occidentale erat) inuentum, cui sedere consueuerat, stare antea Occidentalem partem em tubens, vbi atrium erat, vt ita ab se cunctos populos, et ex parte eum profectum praesolentes. Egressus

est cum illo Angelus quoque Essieze, ipso fortitudinem non ferens, quam principatus mali atque potestates effecerant, theatri suu p ofeulo rebus impofita. Erat enim theatri in morem clamor & impiorum laetitiam filibus, dano eos calperant omnes, & Iuda ipsi atq, Gentiles exhorrescerent. Nam velut in carcere, plaga illa ac vifetum cruciatus a iudiciis inferrebantur, deficiunt ibi omnium animae viribus, tum ob magistri amonitionem, tum ob blasphemiam in Deum. Vbi enim peccatorum solus esse remissio; ubi sanguinis erat effusio. Quam autem lecto animo fuerit illa perterens Ioannes testis quidem est epistola ab ipso paulo post ad Cyrinam data, qua etiam quae hoc tempore fux fuerint cogitationes, his verbis significat: Etenim ego cum e ciuitate fugaris, nihil horum cur abam, sed dicebam intra memipsum: Si quidem vult me Regina exulere, agat in exitum: Domini est terra, & plannudo eiu. Et si vult scire, fecit: idem passus est Iudas, subscribit illi. Si vult in pelagus mittere, lonae reor labor. Si vult in caminum inicare: idem passus sunt tres illi pueri. Si me feru vult obuere, obicit: Daniele in lacum leonibus abicit recordabor. Si me lapidare vult, lapidat me: Stephanum habeo primum martyrem scinum. Si & caput tollere vult, tollat: habeo scinum Ioannem Baptisum. Et si sustantiam auferre, auferat: Nudus & exigi de viro matris meae, nudus reuertar illuc, & ita plane contigit ei iuxta illud diuinum oraculum f. Iustus confidit vt leo. Quod autem post Ioannis egressum acciderit Constantinopoli de basilice incendio, Palladius ita subdit:

Post inestabilis illas tenebras, immensamq, caliginem, flamma de medio throno, in quo Ioannes sedere consueuerat, & vbi medio in corpore positum cor, eloquium Domini lateri membra exponere, repente profusus viri Dei doctorem reuoluit: quem vbi non inuenit, sedem totam desepcebat, ac flicem a horu presens, & per catenam in sublime se porrigens, ad telum vique sepebat, atque viper e in morem, ventre exco, in dorfa telorum Ecclesie feriebatur, Deo mercedem iniustitia iam hinc velut defluam tam huius auctioribus pcedens parcente, ad eorum correptionem esse emendationem, qui ex huiusmodi prodigiorum face carni nequunt: neque ob id solum, verum vt esset serala illius Synodi perpetuum monumentum. Nec mirum de Ecclesia, cum seratus quoque ipsius sedem e regione licet Ecclesie stiam, multu tamen defluam passibus, die media, ignis ille intercellam populi multitudinem, pontis iustar, per medium inuocis transiit, attingit, atque violanert, non prius partem Ecclesie propinquam, ne inuicemodum caum propinquitate adhiberemus, sed partem aule regie proximam, vt miraculum diuinitu illatum in eo ad ambigere neuo. Vultus inter duos ignium montes vulgus innocenti ad sua ministeria pertransit. In hunc modum ignis ille circumuolans, & tanquam mare inundans Anfrimis statibus concitatus, veluti conuulso quidem pergebat, adiacentia tecla demolitus, soliq, peperit exuile, in qua scorum vaforum multitudine fuerat condita, non anni & argenti materiam reueritus, sed ne obrectatoribus praberet modicam lucem, vt sanctum in simulare virum possent, quod pretiosa supplicetibus aliquid asportasset. Ita ignis impetu in auctiora cohibito, retro redire incept, coram serui in midiam inuicentis, qui id sicut admiserant, ad insantiam Theopihli perpetuo dedecore natendam, quillum, ob asportata pretiosa quaeq, Ecclesia etiam auzomat. Nulla ignis illo impetu anima amissio contigit, non hominum, non beatorum: ceterum fordes ille fclerat concussantium via illa incendy dilucebat, ab hora sexta vique ad nonam igne dominante, ita tribus horis tanti operis moles assumpta est. haec enim de incendio ex Palladio, cunctarum rerum presente inpeccatore.

Contigit autem eiusmodi incendium eodem plane tempore, quo egressus est Ioannes ab Ecclesia in exilium deportandus: prodigiosum quidem fuisse & haud humana opera excitatum, post Palladium Marcellinum & complures & alij affirmarunt. Porro ea de re confictatum est inter vtramque partem, altera alteri illud contentiosum impingente. De quibus controuerfiis ita Sozomenus h. Hinc (inquit) rei causam sibi vifissim ac mutuo impingebant. Atque hostes quidem Ioannis, eius fautores infamulabant, idco hoc fecerit, quia ob Synodi suffragium indignarentur. Hi vero se calumniam illorum circumuentri, auebant, & ab illis ipsorum facta sibi impotari, qui se vna cum Ecclesia ipsa exorere voluerint, quippe quod (vt idem ait) qui intus erant, clausi iamuis, diu obnili ruerant, ne aduerfarij ingrederentur. Tribuit id ipsum Socra-

CREDIT AN ECCLESIA... XLIII. CONFLAT GRATIO ECCLESIA... XLIV.

404. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX. L. IOANNIS NOMEN OAB OMNIBUS PHS INVITA IVDIXIA R. EDI. CA IVR.

tes & Iohannis fautoribus: credidit hoc eidem Zosimus publica quadam fama partum ex habitis de Iohannis sectatoribus publicis querelibus, cum de incendiariis excelsissima querita haberetur. Sed quod nemo inuentus sit, qui de perpetrato scelere vel leuissimum suspicionem fecerit: plane ad alios profectus, si non ad miraculum ob numen offensum, pertinere perpetratum facinus docuere. At eam eodem incendio plura sit considerare miracula, de primo dubitandum non esse videtur. Quomodo enim incendium in theonum in medio Ecclesie situm, ubi concionari Iohannes solebat, ubi frequentissimus populus aderat, secreto abique multis arbitris inimiti potuit? Vel quoniam pacto, vno deorsum in terra suo ambone, in quo Iohannes concionari consueuerat, conflagrante, tam cito in sublime, ut nemo prohibere valuerit, elati sunt flammarum globi, vt altissima basilicæ rectum peruaserint? Vel crucis (quod omnes admirati sunt) quoniam tanta potentia, vt interitico plateæ sepelitas Senatus aedes, idem peringendi & absumendi habuerit incendium facultatem? Hec quidem quique considerans priuatis affectibus liber, non puto hominis studio, sed diuino illud adscripturum esse prodigio. At Zosimus & Ethnienis sicut deplorat tunc in Senatoria domo incensa simulacra Musarum, quæ Heliconæ illic translata sub Constantino fuerant; ita mirifice exultauit de simulacris Iouis atque Mineræ pro foribus positæ absque laesione reperitis, multa delirans. De quæstionibus autem a Præfectis eiusdem incendiij causâ dire habitis, paulo inferius dicturi sumus.

Sicigitur abducto S. Iohanne, plene illud accidit, quod Dominus dixerat: Permittam peccatorem, & dispergentur omnes: ad mare salis vt ait Sozomenus cum intercepitibus, profecturus Iohannis vestigia, tanquam cum intercepitibus fugam ex timore ingruentis militiæ arripientibus. De Episcopo vero eidem Iohanni fauentibus ista Palladius e: Episcopi partem quædam in clero tenebantur, partem et abeantur ad custodia, partem etiam delitebant. Iohannes autem vna cum Cyriaco & Eulphio a Præfido militibus vincti in Bithyniam ducebantur, non sine comminatione supplicij, quod Ecclesia fuisset incensa. Postea vero Cyriaco & Eulphio cum reliquis clerici vincti adducti, atque inuocantes comprobati dimissi sunt. Iohannes vero beatissimus ad reliquiam salutem proferentem hoc addidit constantia documentum, scribens illi in hunc modum: Esi in alio loco respondendi mihi data non est: vel saltem vt factio Ecclesie audiam, si quid vt dicitur, uultu incensum fuit. Ne in hoc quidem audieris, a militibus in Armenia oppidum remotissimum ducitur, vt ab Iohanne, qui nocte & interdu illud obfidebant, ne areret: Cacusius id appellatur, sed de migratione Cacusium postea.

At quod ad Arfacij electionem pertinet; in parte quidem Iohannis aduersarij eam perficere conati sunt, quo omnem spem auferrent eidem Iohanni, atque eius sectatoribus, denique fore amplius in sedem restituendum, longè que aliter euenturum sciret, atque antea contigisset. Sicque cum de substituendo aliquem in locum eius ab aduersariis solerti studio agitur, itur in eam sententiam, vt Arfacius eius Ecclesie presbyter eligeretur Constantinopolitana sedis Antistes: de quo illa Palladius: Arfacius autem beati Nectary frater, Iohannis viri per omnia probati discretique substitutus loco: homo, quem pises sacunda, & cantu rana superarent (interdum enim & alio loquitur; maxime cum bona & honesta fuerit) qui cum anno vno & duobus mensibus vixisset, mortuus est: ipsa Dei Euangelia in sine vita contestatus, se fratri Nectario sub iuramento fuisse pollicatum, nunquam ordinatione Episcopi admittiturum; cum illi exporaret, quod voluisset Tarfensi Ecclesia præfici. Fuit illi perituræ causæ primum quidem vanitas sua, per quæ despondebat sibi, vt sic dicitur, vxorem fratris sui: deinde confusio quæ, cum frater suus hac de re quodammodo propheticè illam argueret, hæc de Arfacio Palladius.

Vix credi potest, quanto merore affecti sint pij omnes veritatis amantes, Iohannis Chrysoptomi studiosi, cum viderent adeo dispartem in sede eius sedere Antistitem: quod quidem intolerabile plane visum est cum cæteris omnibus, tum magnæ illi Olympiadi, cuius consolandi causâ binas illas prolixiores IOANNES ad eam epistolas dedit, in quarum priori inter alia (quod ad hæc spectat) sic ait k: Quid autem eo nomine perturbatio afficitur, animusque desicit, quod ille electus sit, ille contra introductus? Christus in Crucem agebatur: ac Barrabas latro posebatur, atque corruptum vulgus sicarium potius, quam salutin vindicem, ac tot beneficiorum auctorem, cognoscendum esse clamabat, &c. agit de his quidem pluribus: & posteriori epistola in eadem refricans, addit: Cum ad te (inquit) aliam fuerit, Ecclesiam aliam possessione, aliam tempestate iactari, aliam sanis studiis obrui, aliam ex eorum grauisimæ elatibus affici, quippe qua vel partim lupum pro pastore, vel pro adonem pro gubernatore, vel carnificem pro medico acceperit; dolens quidem licet (neque enim hæc sine doloris sensu ferre oportet) verum ita dolens, vt doloris modum imponas. Hæc incipit.

Porro ordinato Arfacio, videte erat pastorem, seu dicam mercenarium, imo æquius forem accendentem aliunde in ouile omnium, ab omnibus deseri, agere solitari, ac sine populo non audiente vocem alienorum. Et licet interdum Augusti & Augustæ farelites, alijque pauci ex clero vel populo Iohannis aduersariis in Ecclesia cum illo coitèr; scena potius ac fæta fabulæ reddebant ea res speciem, quam Fidelium cætes diuino afflante Spiritu congregati. Quod si interdum magno fastu, cum seculari apparitura antecambulionibus præeuntibus, Arfacius per vrbis vias perambulare, aucto vultu alij eum inspicere, terga vertere alij, ne conspicerent, voce vero omnes eum exacerati, atque penitus abominati, Iohannis vero nomen commemorare, genitibusque inuocare non cessabant. Iohannes vnus ore, in votis & expectatione cunctis erat: hunc suspitius ac fletibus compellabant. Iugis & dulcis memoria eius charitatis, qua oues sibi creditas diuino iugiter pascebat eloquio. Et qui peritiores & diuinum Scripturarum scientia aliqua imbuti essent, ex Hieremie Threnis opportune aliquid lugubre occinere non desinebant, atque illud frequentius ingeminate gementes n: Cecidit corona capitis nostri: propterea nostrum sacrum est cor nostrum: adeo contemnerati sunt oculi nostri.

Sed hæc haud diu permilla sunt publice ferri, & ore libero iactari. Fecit enim laetitia magistratum, vt grassantibus per vrbem vbi que militibus, hos eedentibus, illos in carcerem trahentibus, omnibus vero minas acerbissimas inferentibus, iam vel nomine tenus recoluisse Iohannem, loco magni criminis esset. Videte erat miserabile vbi que spectaculum, duci ad tribunal Episcopus atque clericos, trahi perinde ac ab hostibus captis clarissimas feminas, opificesque, quos sciebant Iohannis esse studiosos, & communionem Arfacij exacerati: facies vrbis moriens, omni que ex parte lugubris, non locus ac si cæcitate esset in manus

XLVII. ARSACIVS CREATVR EPISCOPVS CONSTANTINOP. Pallad. diuag. *actu. XLVIII. MÆROR FIORVM OB ARSACIVM SVBSTITVTVM. k Chrysopt. epist. 1. Mat. 17. m Chrysopt. p. 1. XLIX. LVCTVS CIVIVM CONSTANTINOPOLITANORVM. n Thren. 1. L. IOANNIS NOMEN OAB OMNIBUS PHS INVITA IVDIXIA R. EDI. CA IVR.

LVII.
Palladius
Porphyrius
Antiochensis
Episcopus
Vita

deserunt, ab Ecclesia proculdubio repellendus. Dat. XI. V. Kalend. Decembrii, Constantinopoli, Honorio A. V. I. & Aristenero Cons.

Quisquam autem fuerit Porphyrius iste, cuius communitio commendatur, iam dicendum est. Fuit ille Antiochenus Episcopus, hoc anno, quo Ioannes Chrysostomus in Armeniam deportatur, in locum Flavianum substituitur. Hoc nempe anno defunctum esse Flavianum, cum defuncto anno viginti tres auctor est Palladius 4, dum agit de subrogatione Porphyrii. At quibus hic fuerit, suis idem auctor pingit colonibus, cum haec ait: Porphyrius iste in Ecclesia diuinus versatus, & diaconi & sacerdoti per sanctum officio est; sed plane nihil in moribus grauitate, & in nullo inquam Ecclesiam spiritualiter contulit. Ceterum vniu. & religiosi Episcopi infusus ingerit, quod ex uacua esset ciuitate, & amicos haberet Principes, iudicia intrabat, honestaque ordinationibus insulae tendens, morum alio, uersitateque tempore Episcopi subrebat, inueniens quoque (ut ita dixerim) ad leues ordinationes ac non a trahens, & paulo post: Castimonia itaque & aduersus carnis voluptates continentia minimus est, non secus ac uultu uirginitatis, adeo ut etiam Sodomiticis criminibus obnoxium sine uulgauerit. & infertus; Nequiorum & asperiorum, & eorum, qui ueteres fabulae inuoluntate non & obsequio crederent, principem ac socium esse. Magis namque opem ferre, atque amice congrui, ut quae adeo non declinauerit, ut etiam in conuentibus uariorum magisterium hoc illi criminibus datus sit, ac deinde: Annet illum prae caetera scelera, facta quibus, uel post ordinationem suam conuulsa, Principibusque longum amorem: ut plane persequendum sit, cum non ratione, sed tyrannide obtinuit eos, qui infelici sorte sibi sunt subditi.

LVIII.
Constantianus
Antiochensis
Episcopus
Vita

Nam quo tempore Ioannes in Armeniam exortus esset, Flavianus quoque, Antiochenus Episcopus migravit ad Christum: animaduertens Porphyrius populum omnem in Constantinum diaconum conuersisse oculos, uirique & mulieres ex eo pendere: qui a teneri (ut auit) uincula seruiat Ecclesiae, ut (iuxta historiam Iulianum) ambobus, quippe quae portabatur illius laua, dexteram alteram facile superabat. Fuit autem in primis ad episcopos: qui multo per sanctum ab ipse tempore laici, sustinente uilla, lecto deinde, ac postea dicitur diaconus esse ordinatus, ac rursum infertus: Est quippe Constantinus ipse supra caeteros uitis alio, ad contemplatione singulari, ceu iter conficiatur omnia, magna cum grauitate exerceat superius, strenuus, misericors, cupiditatis inuicis, in uulso infusus, ac uicinis patientis, in persuadendo potens: qui ut assiduo liberet, tenuis seipus ad uesperum usque persistit, honestatem ipsi facie praesertens, fuerit aspectu, maturus uocis, uirgo porphyrius, & qui florem & gratiam uultus in ipse quoque infirmitatibus seruet. hunc igitur tanti meriti uirum pecunias hoc modo sugandum curat.

LIX.
Porphyrius
Vidit se
Bemantiochensis
Episcopus

Scriptis ad Principes: cuiusque ut notariam rerum & seditionis auctorem, obtinuit in Caesum exilio relegari. Hoc ille uis dicitur, auctorum auxilio Cyprum contendeat, ibique seruatus est. Ipse uero Porphyrius Cyriacum & Diosiphonum presbyteros & clericos caeteros uocans, obseruabat tempus, in quo uicinas omnia ad suburbanam procederet, (erat scilicet Acaem, Severianus, & Antiochus, & eorum complices, in abito tamen) agebatur uice celebrat Gentilium, in quibus certaminibus Hercules, quae Olympia appellant, in qua mulieres quoque cum tribus populorum Daphnem ad certamina spectanda properabant. In hac solitudine ciuitatis Ecclesiam Porphyrius una cum memoratis Episcopis & clericis paucis irrumpens, et dicitur clam, ianuam clausis, adeo rapim, ut metu ne deprehenderent, ne orationem quidem perficere quinerint. Huiusmodi quippe ad altera uataa gignit & facit. Porro Severianus & socij, accepto prelo per montes & inuisa fugere, humanum quidem est fugientes metum, sed diuinam plane indignationem diuini timoris ignaui incurrentes.

LX.
Porphyrius
Vidit se
Bemantiochensis
Episcopus

Vbi uero soluto spectaculo, populusque in urbem regressus, quid factum fuisset, ammonebatum est: summo dolore concitati, ab illa (quod tam in uesperum declinasset) quiescerunt. In crastinum uero accepta am uicinis elade, conflixere simul omnes, regem ac stipulam ferentes, ut Porphyrium una cum domino eius incendere. At uero Porphyrius non ignorans quam esset exosus omnibus, relicto Deo, sese ad ducem exercitus contulit: implenteque illum manu, contra Saluatoris discipulos in aciem ducit auersum ab Isaacis bellis. Atque Isaac quidem seruosissimi Rastum Seleucumque uastabant: Porphy-

rius uero & Valerianus Comes cum exercitu Ecclesiam Catholicam praedabantur, Crux signum uenerabile, quod illi serentes in humeris, Licentia in campo agebant, pedibus suis conculcantes. Modicum flexerat tempus, cum ille ad exercitum solitare miris, agiteque apud ducem, ut iuuus quidem senex atrox peruersisque moribus nocturnis praesertim excubiis, ut licentius domos quoque ac sedes reuocans caperet ciuitatem, alius profecto Nero, cuius & motes inuicari studebat. Non enim nouit ille per suadere dictione, sed summa vi & iniquitate uocare: qui Deo minime placere intendens, non errantes ad illam animas reuocare, sed serpentes implere ventrem supra pedibus gradientis curat. Vergunt igitur uel inuici populi, metusque uerberum uidentur ad Ecclesiam, re autem uera uiam suam expectantes, ad Deo patientia sua primum se percepturus sperant. & inferius: Clerus itaque Antiochena Ecclesia in fignos occulte conueniens, ne ipsis quidem Ecclesiae parietibus propinquat: una & illustrius matronarum multum clam conuenit, &c. Porro huic adulterio nec legitime electo Episcopo Innocentium Romanum Pontificem nunquam communicare uoluisse, Theodorus diaconus apud eundem Palladium fidei facit.

LXI.
Palladius
Dialogus
16. de uita
qui pro rege
curand. C.
Theod.

Sed (proh pudor!) sic a praui hominibus & dierum malorum inueneratis Episcopi seducitur Arcadius Imperator, ut cui nec sanior pars cleri Antiocheni, nec nobiliores matronae communicarent, quem nec Romanus Pontifex receperat, adeo fraudatum moribus, corruptum turpitudinibus, omnique ex parte inquinatum senem, hunc ipsum, tanquam Orientalis columnam Ecclesiae, publica edita sanctione, quam super reuoluit, celebrari. Sed & aliam super addidit legem, quam Theodorus Romanae Ecclesiae Diaconus apud Palladium recitat, quae sic se habet b:

LXII.
Porphyrius
Comitum
Mynio
Imp. Edictum
Comitum
Menda
Ta.

Si quis non communicet Theophilo, Arfacio, & Porphyrio: hic Episcopus quidem arceatur: amittat uero, si quam uideatur habere substantiam pecuniarum, siue proditorum: ita edictum, cuius exemplar Romam allatum est a Cyriaco Episcopo, ut paulo post dicturi sumus. Quarum uigore legum in Orientali Ecclesia ubique gentium Episcoporum proscriptio facta est. Testatur & idem Theodorus, edictum insuper promulgatum fuisse aduersus eos, qui clericum uel Episcopum occultassent, quod suo loco descripsimus.

LXIII.
Grassatio
Facta
Amilii
Litibus
in Ioanis
Sty
Diosos, c.
8. c. 23.

Quot autem quantaque harum uigore legum fuerint immania scelera perpetrata, quis digne oratione allequi se posse confidat? Praeter illa enim, quae superius enarrata sunt, quoniam passi sunt Constantinopoli, qui cum Arfacio communicare renuerunt, Sozomenus ita docet: Etiam cum uel cum illo, uel cum familiaribus illius communicare ac praeari, tutum non esse arbitrantur, ob id quod his intermixti semper essent Ioannis hostes, ac proinde (ut dictum est) forsitem in extremis urbis recessibus congregarentur: ad Imperatorem rei cogitatio referunt. Insuper huius cohortum duce una cum militibus in congregatos impetum facere, multitudinem ipsam sustibus ac facis ferens, in fugam uertit: at eos qui manifestius ac propensius Ioannis partes agebant, in uincula coniecit. Hic autem (ut fieri consueuit, ubi militibus ferociter permittitur) multitudine ornata sua per vim spoliant: & alij monilia, zonas aureas, & c. & c. ac fibulas depraedantur: alij cum ipsis auriculis in aures detrahunt. contigerunt haec post creationem Arfacij, haud plane dissimilia illis, quae, sedente adhuc Ioanne, iidem milites perpetrarunt aduersus neophytos in albis adhuc agentes. Sed subdit Sozomenus:

LXIV.
Nicarete
Nicarete
Virgo
Sanctissima
Quae Passio
Ob Ioannis
Communione

Et quamquam tumultus ac luctus maximus per urbem accidisset: tamen ne sic quidem de amore erga Ioannem concepto remiserunt. Itaque ad Ecclesiam publicam non amplius conueniebant, ac multi ne in forum quidem, neque in huius uentitabant. Immo quibusdam ne domi quidem manere, tutum fuit: quare & exilio sibi ipsi inuicito, ciuitate excesserant, cum alij multi uiri honesti ac mulieres probe, tum etiam Nicarete ^{Virgo} Barbyna apud Nicomedienses inter nobiles genere illustri, ac perenni uirginitate praestantiaque uita celebris. Modestissimam inter laudatas sanctissimam, quae nos meminimus, hanc cognoui, cum & moribus & uerbis & uita genere concinna fuerit, acres diuinae usque ad mortem humani praeposuerit, ac tum fortitudine, tum prudentia aduersus impendentes aduersarum uerum casus sustinendos sese corroborauit: adeo ut neque

amplissima bonis inesse soluta stomacho: & ex panis, que reliqua erant, prudentissimam distributione ratione, & quidem ad sentiam provocata, tum ipsa tum familiaribus ea, que necessaria erant, haberet, tum alia largitas suppeditaret. Quoniam pro humanitatis alacritate verum honestum studio existens, omnium generis remedia preparabat in pauperum egrotantium usum, quibus ex amicis suis sane multis frequenter opem tulit, nihil admodum invidiosus in se confectus: nam diuino quidem nutu quicquid inoperat, ad felicitatem exitum perducit. Atque ut summam dicam, inter nostras memorie feminas laude digna aliam nullam cognovi, que ad tantam probitatem ac gravitatem & reliquam virtutum confederit. Sed hoc quidem tamen talis esset, vulgus tamen latet: siquidem ob modestam ingenij ac sapientie studiorum perpetuo latere voluit: ita ut neque ipsa sciret ad sinistra dignitatem ascendere, neque loqui se, sed exhortante, nunquam virginum Ecclesiasticarum primatum suscepit. haecenus Sozomenus. Meminisse eiusdem Nicerates ipsi Ioannes Chrysothomus avitus est in Epistola ad Olympiadem scripta ex Arabibus posteriori ceteri loco, cum ait, se misso ab ea pharmaco a morbo stomachi liberatum, his verbis: Pausa ante diebus cum ob acrum flatum proclui nobis ad vomitum stomachus esset, atque & alia curatio generibus, & pharvacum eo, quod a domina mea iussisset, & omnia summa Semarico misimus est, vi effusus, ut nec ultra tres dies illud adhibere nobis necesse fuisset, ipsi imbecillitatem correximus. Itaque te quoque horum atque oris, ut huiusmodi deo operam, ut huiusmodi medicamentum ad nos cum summa mitatur. haec Chrysothomus, plane contententia us, quae ex Sozomeno recitavimus. Porro ob egregium specimen sanctitatis, quod vixit edidisset, factum est, ut post mortem inter sanctas virgines relata haberetur, cuius diei natalis celebras VI. Kal. Ian. annis lingulis repetitur.

Sed profequamur post Niceratq., quae alie clarissima feminae & pietate praestantissima, hoc eodem tempore, causa Ioannis Chrysothomi, cui adiectissima erant, passio sunt, incipientes ab illa magna Olympiade, de qua saepe superius honestissima mentio facta est. Quales namque quatuor illa fuerit, ex epistolis eiusdem Chrysothomi ad eam scriptis pensare licet: sed quibus ab hoc turbine fuerit exagitata procellis, Sozomenus ita narrat: *Ann. de Olympiade illa ecclesie diacnissa harum calamitatum perferendarum fortitudine se se conspicuum reddidit. Nam cum ab eadem hanc causam ad tribunal esset pertrahata: querenti Praefecto, ut quid Ecclesiam sustententes? illa respondit: Non hoc est institutum vita mea: Quoniam ego facultates meas, quae ample fuerunt, in reparacionem Dei templorum expendi. Illo tempore vi in eum explorat. ambobus dicebat, subiecit. Itaque tu in accusatorum locum transito, & alius de nobis iudicet. Et cum accusatio rursus careret: Praefectus nihil habens, quod tunc culparet, passio moderatius ad aliam crimini se se contulerit, ac veluti consulendo, tum hinc ipsi, tum ceteris multarum sententiam exprobat, quod Episcopi communione cum (nempe diacnissis) auerterentur, cum respicere atque illis molestus extricari possent. At cetera quidem Praefecto haec precipienti propter metum culant. Olympiade vero: Non est equum (inquit) me, quae in multitudine per calumniam capta sum, & in foro nullis obiectis criminis conuicta sum, ad desensionem tibi expostulatum cum eius modis, quae iudicium non veniant. Concede igitur mihi, ut ad priorem alicuius desensionem adhibeam. Quoniam enim praeter legitimi communis aie cogor, cui non oportet: non faciam tamen, id quod praefectus nescio esse. Ille itaque cum non posset illam inducere, ut Arfacto communitur, in presenti dimittit, quasi aduocatus instructuram. Altero vero die rursus adducit magna vi auri mulierum: putabat enim se illam ea ratione a sententia sua delicturum. Sed illa pecuniam negligens, nihil cepit: ac relicta Constantinopoli, Cyrii (in Hellesponto ciuitate) habitauit. haecenus de Olympiade Sozomenus.*

LXVI.
de Chrysothomus
Chrysothomus
Hortator
Olympiadem.

atque in iusticia, maiori impudente docentium edita, ac presertim veniens, & post multa: Tunc tibi ipsi, tunc in, quae tecum hoc praclarum certamen obtinuit, accensum, dae opem, ut amicum animos erigit, inamque aciem infirmat: quo tibi duplex & triplex, & multo etiam copiosius virtute corona compacta, tam per ea que ipsa perpetui, quam quae alios ad eadem subeunda impellit, & quae aduocis, re lenit ac placide omnes ferat, & vultus contentum, atque in formosum imposuere afferuntur, ac latum prevalentem, nullamque sum rationem habent: nec tamen a iustitiam molestia quaequam nobis afferre existimant: summopere patendi obnoxium praetereant. haec & alia Chrysothomus & Olympiadem.

Praestitit ipsa quidem, quae praefari ab ea Chrysothomus litteris admonuerat, dum tribunal rursus adducta, egregio summae constantiae specimen edito, exilio damnata est: cum tanta haec passio, nihilominus se nullius frangi esse, ad eum scribere significasset. ad quem ipsam idem Ioannes eam dedit epistolam, cuius tantum hic intertextum exordium est: *Quid est? Trophaeum non excois? nec praclarum victoriam obtinisti, nos perpetuo videntem coronam adepti est? An non hoc vinctus Orbis affirmat, qui Trophaeum terrarum vastella saecula decantat? Quoniam enim cum & palatris & certamina in uno loco sita sunt, & carissimum tuorum spatia, & concertationis, subterulo, saepe referre illis excitentur: at eorum tamen reuolunt gloria & commendatio ex certis terris fines occupant. Tuo vero ea anchora reddere, ac palmis amplexare student, eas quoque, quae animi submissio parit, coronasque aduocis, dante latum ab hisse trophaeis abesse affirmi, quantum mortali rursus tuum sunt. Nam quod haec verba ab antiq. submissione profecta sunt, ex alio ipsi potius, quo contrigerunt, planum facere conabor. Patria pulsa est de mo, amicus, cognatus: in exilium missi ei: quoniam die mori non desisti, & c. totus deinde in eo est, ut deceat, eos legendos potius esse, qui perfectionem inferunt, letandum vero de his, qui illam cello animo perferunt.*

Sed de pugna Olympiadis transeamus ad certamen Pentadiacae quae diaconissa, aeque nobilis, utpote quae Timasij Consulis vxor fuit, & vidua relicta, fidee Ecclesie ministerio mancipuit, de qua & superius dictum est. Quae autem ista pallia figurit, & quanta animi constantia aduersus improbos iudices steterit, cum eiusdem incendij causa in quaestionem esset adducta, ceteri huius temporis scriptoribus nequiquam memoria commendatam accipere liceat: ex litteris tamen ipsius Ioannis Chrysothomi ad eam scriptis, titulos inter gloriosius ipsius confessionis licet inspicere. In priori enim ad eam data epistola haec legantur: *Gaudes & exultas, mecum in peccatis tunc in deserto loco deoq. consolationem mihi positam esse dico in ea, quam in omnibus rebus adhibes, fortitudine, constanti sententia, ingenij prudentia, lingua liberata, ac sublimi iudicia, per quam & aduersariis ignominia perfudisti, & mortificasti diabolus plagam inflixisti, & eos, qui pro veritate dicebant, tanquam rogentio delictorum, paratiorum ad dimicandum reddidisti, ac fortissimi militis instar, praclarum in bello trophaeum erexisti, luculentique victoriam adcepta es: neque etiam tanta voluptate complexisti, ut ne in aliena quidem & peregrina regione, nec in solitudine, verum isthuc iussum me esse existimem, summopereque ex animi tui virtute voluptatem capiam. Quamobrem gaude & letare, quod huiusmodi victoriam affectu sis, atque huiusmodi belliarum ora facili negotio compertis, impudentesque eorum lingua & rabida ora obstruere. Veritatem enim que propugnasti, & pro quo singularis haec vim habet, ut paucis saepe verbis de scripseris, triumpheet: quomudum contra, mendacium etiam fit in finis sermonum artificum obulatur, facile tamen dissuasit & collabuit, aranea que telum imbecillitate superat. Gaude igitur & letare (neque enim haec verba subinde repetere desinam) videlicet ego & consortare, amiceque ab ipso tibi comparat in insubias vnde at quemam ille? ostendit his verbis inferius.*

LXVII.
Olympiadem
LXVIII.
LXIX.
LXX.

LXIX.
LXX.

confiterentur, multas ac preclaras viros innumeris plagis & cruciatibus intulerunt; nullum denique lapidem non mouerunt, quo te metu perterritam hinc adirent, ut in qua videtur, contraria diceret. At tu ingratum aquile, sibi hinc volantis, eorum verbis factis, ad libertatem suffragium veritati tue constantem ascendisti; sic videlicet te comparas, ut ab ipso minime circumscripteris: immo etiam quantum ad hunc necesse crimen attingebat, cuius nomine miseri atque infelices homines praefertim gloriantur videbantur, eos calumniis contumaces.

Rursum vero ipsam cogitantem recedere Constanti-nopoli, ne id faceret, idem Chrysofostomus datus ad eam litteris antecurrit, quibus qualis quantaque haec esset femina, declaratur. Est enim eius epistolae eiusmodi exordium:

Coronatum nomine, quasi tibi conciliasti, beatam te dico. & paulo post: Quoniam autem intellexi te de deo cessare cogitare, atque istinc migrare velle accipi: peto ab te, ne quicquam huiusmodi cogites, atque ob animam proponas. Primum ob hoc ipsum, quod civibus tuis subsidium es, amplissimum portus, & administratum, ac tutum murum tu, qui laboribus & erumnis conficiuntur. Quarum non committere, ut aut non quatuor de manibus eius: nisi tu, quam committere, ut tantum hauriam abiccas, cum tantis quotulis thesauris ex tua praesentia colligas: nam qui tua preclara factura certant, vel auditione accipiunt, non parum hinc lucrum consequuntur. Porro tum Pentadia, tum etiam Olympiadae & aliarum clarissimarum feminatum coram Praefecto (erat is Optanis Genitilis homo) causae profertur relato in Acta publica fuit, quibus declaratur, non ob incendij causam tantum, sed etiam quod Arsacio communicare nollem, tam gratia passus esse. Meminit eorundem Actorum Theodorus Romanus Diaconus, dum Romani Pontificis studium ad hos omnes liberandos recenser, ubi ait:

Post hos omnes venit Romanam ad Innocentium Papam Domitianus sacerdos, Constanti-nopolitana Dispenator Ecclesia, & Val-lagae quidam Nisibinae presbyter, exponens monasteriorum Mis-soprotaniae gentium & civitatum. Simul & commentaria Optati cuiusdam Praefecti reddiderunt: ubi haec hinc mulieres ex genere Consulari publice ad eam adducta memorantur, Constanti-nopolitana Ecclesia Nisibinae, ita ut cogentur aut Arsacio communicare, aut Episcopo ducuntur auri libras applicare. O si semel illata huiusmodi publica commentaria in archiva Roma-nae Ecclesiae, haec tenus allata fuissent: quam in his ver-sans delicis stylus noster afflueret! non quidem nobis o-pus fuisset in summa paupertate hinc inde mendicare fra-gmenta.

Subdit ex eorum testificatione idem Theodorus: Quid autem de monachis & virginibus dicere oportet? ostendebat facta in signo latera, tertia eade confissa, &c. Testatur quidem Zeli-mus 6, ingentem monachorum numerum & alios id ge-nus homines captos, & dira eadem ob causam passos esse. Quomodo autem his omnibus acceptis Romae Innocen-tius Papa, quamprimum valuit, his occurrere conatus est, idem Theodorus enarrat, qui etiam singulas legationes tum ab ipso Ioanne, tum a Clero Constanti-nopolitano & aliis ad ipsum Romanam hoc anno post expulsum Ioannem missas recenser, nosque eodem quoque ordine referemus. Post primam illam legationem ab ipso Chrysofostomo missam hoc anno post Pascha, cum adhuc ipse in sede age-ret, postquam epistolam ipsam ad eundem Innocentium Pa-pam datam, quam suo loco superius recitavimus: post ip-sam exturbatum, qui ex quadraginta illis Episcopis cir-citer viginti quinque tantum supererant, conuenientes in vnum, decernunt legationem ad Innocentium Roma-num Pontificem, quam & alia postea fecuta fuerunt: de quibus omnibus ita Theodorus Diaconus apud Palladium d:

Medicum temporis fuisset, cum Theodorus Constanti-nopoli-tanus presbyter Romanam venit, litteras Concilio Ioanni viginti quin-que Episcoporum aut paulo plurimum ferens: quibus dicebant, Ioan-nem militum vi rebe expulsam, & Cucusum in exilium missum, Ecclesiamq, miseram fuisse. Cui & ipsi communitatis litteras & ad Epi-scopum Ioannem & ad omnes communicantes sibi Episcopos tradens, orabat cum lacrymis, ut patienter tolerarent, cum apertum ipse ferre

non posset, eo quod nonnulli obstitissent potentes adversarij Ecclesiasti-cae pacis inimici.

Post paululum in se applicuit hominibus affectu scilicet, anti-mo perditus. Paternus nomine, Constanti-nopolitanae Ecclesiae se pres-byteram dicens: qui & ipse totus elatus, & festu-tungulus, & ipso gestu inimicitia praesertim, plurima contra Ioannem Episcopum maledicta vomebat. Hic litteras paucorum Episcoporum, Aca-cy, Pauli, Antiochi, Cyrii, Severiani, & aliorum quorundam Inno-centio reddidit: quibus Ioannem calumniabantur, quasi incendisset Ecclesiam. Mandacium aperte deprehensum est, cum eius rei, quippe quae non fuisset obiecta, mentionem in Synodo nullam fecisset Ioannes. Eam Innocentius cum indignatione abiciens, nos rescribere quidem voluit.

Quidnam est, rogo, quod Ioannis adversarij post ipsum damnatum legationem mittunt ad Romanum Pontifi-cem: nisi ut ab eis in ipsum lata sententia, rata ab Ecclesiae Romanae Praesule habeatur, cuius esse arbitrij optimè sci-rent, eandem irritam cassamque reddere? Et quid con-traria legatione a parte Ioannis missa acritatem est, nisi ut sententia inique lata ab eodem Apostolicae sedis Antillire reuocaretur? Sed secunda addidit Ioannis amici tertiam legationem, de qua mox idem Theodorus dicitur haec praemitit de Cyriaco Episcopo fuga lapsio Romam aduen-tante.

Paucis post diebus aduenit Episcopus Cyriacus, nullas quidem habens litteras, sedis plane, cui fides merito habenda videbatur, eadem profertur, quae ab Episcopis de Synodo Ioannis fuerant scri-pta. Aebat enim se fuisse propter comminationem regalis edicti (quod haud pridem a nobis est recitatum) Caueatur enim eo, ut Episcopus non communicetur cum Arsacio, ab Episcopis arre-retur. Post Cyriacum venit Eulysius Apameae Bithyniae Episcopus, af-fertur litteras a quindecim Episcopis de Ioannis Concilio, & a pre-claro sene Anysio Thesalonicensi Episcopo: in quibus illi quidem & praecedentem, & quae tum erat, Constanti-nopolitanae totius depra-dationem vastitatemque signabant: Anysius vero Romana Ecclesia in-dignum sequi satebatur. Porro Eulysius ipse confusa Cyriaco per omnia dicit.

Vix mensis effluxerat, cum Palladius quoque Episcopus Hele-nopoleos absque litteris venit, qui & ipse dicebat se fuisse velaniam Principem, expressit autem ac signavit in erravit omnia, ipsum-que edictum protulit in hanc sententiam: Quicumque occultasset Episcopum a clericum: sive in sua domo susceperet, qui Ioanni com-municaret, eius domum publicandam. At quid, rogo, extorres Episcopi & fuga lapsi non ad aliam se conferunt Ecclesiam, quam ad Romanam sedem? utique (si verum fateri lice-bar) tanquam ad matrem omnium Ecclesiarum, maiorum exemplis admoniti, cum regnante persecutore Constansio (ut antiquiora tempora praetermittamus) Catholici Epi-scopi ab Oriente fugati, omnes ad Iulium Romanum Pontificem (ut vidimus latè superius) se contulerunt. Veniens Romam Palladius vna cum plurib, aliis, susceptum se fuisse hospitio à Pintiano marito sanctae Melaniae Iunioris, genero autem Melaniae Senioris, testatur ipse scribens ad Laulum de iisdem his verbis: Nec nobis quidem & certè cum plurimis affemus, qui Romanam propter beatum Episcopum Ioan-nem perregerant, exogua praesertim, sed non in illis partibus de-gereamus, officiosissimo nos susceperunt hospitio, largissimisque sumpti-bus, cum exinde proficisceremur, honorauerunt. haec ipse Palladius. Sed quae post haec fecuta est alia publica legatio, Theodorus narrat his verbis:

Post Palladium Germanus presbyter, Cassianusque Diaconus Ioannis, viri magna religione, litteras ab omni clero Ioannis attu-lerunt, continentes Ecclesiam suam tyrannidem perpeffam fuisse, Episcopo per vim militum exco, & in exilium missis, agentibus id Aca-cio Beraensi, Antiocho Prolemaidu, Severiano Gabalensi, Theophito Alexandrino. Ostenderunt & Breuicium memorati viri, res ornamenta sub ludibus & reffibus tradant, subscriptum manu Studij Praefecti Urbis, Eurychiani Praetoris, Ioannis Comitris Thesaurarii, & Eustachij Quaestoris ac Tabularij in auro & ar-gento & vase: ut Ioannis Episcopi calumniam diluerent. Sed an-tequam ad sequentem legationem enarrandam progre-diamur, ut de legatorum altero, Cassiano Diacono nun-cupato, agamus, argumentum exposcit. Est mentio de eo-dem Cassiano in litteris Innocentij Papae ad clericos Con-

LXXIV. LEGATIO AB ADVER-SARIIS IO-ANNIS.

LXXV. ROMAN. PONTIF. AVGTORI-TAS IN EC-CLESIA.

LXXVI. TERTIA LEGATIO A PARTE IOANNIS.

LXXVII. PALLA-DIUS EPI-SCOPVS PVGA LA-PSVS SE ROMAM CONEERT.

LXXVIII. QVARTA LEGATIO CONSTAN-TINOPOLI-MISSA.

DE CAS-SIANO LE-GATO.

Constituta uobis in finem remissionis & sedationis eorum uisum, tenet de decessu meo in ipse agendam, ut Cuiusmodi peruenirent, atque ab timore calamitatis non nihil conquirecerent. Cum hoc statu res uisita essent, subito ad nos accesserunt. Idcirco cum infinita hominum manu Caesarem regem populi, ac ingenti quodam oppidum incensio, atque omni belli clade peruasisset. Quare audita Tribunus accipit hanc uisitationem habebat, ex urbe excessit. Timebant enim, ne uicem quoque adirentur: atque omnes in metum & trepidatione erant, de ipse quoque patrio solo periclitantes, adeo ut tunc etiam ipsi inuicem uisitationem susceperent. Cum res eo loco essent, repente sub aerea monachorum terris (sic enim uisum ad eorum furoribus exprimentibus hoc uocabulo uti) ad hanc domum, in qua et amicus, ac ceteros eam incensuros nobis, extremae quoque mala illatos uisitationes, nisi abscederemus. At nos furoribus metus, nec uobis tam inuolueret nos preuenit, nec aliud quicquam hominibus eos ac moderatores effecit. Verum instabant, atque uigebant, tantum sui metu sperantes, ut etiam ipsi Praetores metu assisterent: nam ipsi plagas domus ablatas, eorum nomine gloriabatur, quod multas Praetores fidei reuerentiam. His uisum auditis, Praetores ad nos confluxerunt, mox rogauerunt, atque obsecrauerunt, ut etiam si in Caesarem in manu nobis uisitationem esset, tamen eos huius bellum liberaret. Quod cum ad uisum Praefectum allatum esset, ipse quoque domum, ut nobis optularetur, accurrat. Verum ne ipsius quidem precibus monachi permoti sunt: uerum ipse quoque elegit.

Cum ignis nullum rei exitum perspiceret, nec nobis ad perficiendam eadem excedendi auctor esset, nec rursus ob tantum illorum furoribus, intra urbem ut maneremus, stare audebat: ad Pharetrium cum ciuitate Episcopum misit, precibus ab eo contentum, ut tunc ad nos uisum, quo consullabatur, tam ob uisitationem periculum pacis aliquot dies nobis concederet. Nos tamen huius quicquam profectum est: immo acriter etiam postea impetu assiderunt, nec praeterea uisum operam nobis atque auxiliis ferere audebat, uerum in uisum suffragio pudore affecti (nam hoc de Pharetri uisitatione ac fidei huius uisitationem) se abdebat, & occultabat, nec, cum a nobis acciperent, uisitationem adiant. Quod longa oratione opus est? Quamuis tot errores inuenerunt, moris, pene certa & ante oculos posita esset, sed nos non confiteret, necdum enim huius malu liberatus sum) huius ipsa merita, in letitia me conueniens, huius excessu, uisitatione plebe lamentante, euolante, huius rerum auctoritatem exortante, ac duri deuocente, omnibus plorantibus ac lugentibus.

Postquam autem ex urbe excessi, quidam etiam clericis reuenerentes, lento gradu, ac meslo & lugenti animo nos prosecuebantur. Cumque nonnulli dicerent: Quomodo enim ad perficiendam matrem aduicis? alter ex his, qui nos plurimum amabant, ad me dicebat: Abi, obsecro: in istos etiam incide, modo nobis desisteris. Nam quocumque incidere, tuto incidere, dominos manu nostras effugias. Haec audienti ac perficiens egregia matrona Seleucia, domini mei Rufini uxor (natae perquam fluide atque officio nunc soluit) precibus mecum egit, ut in ipsius uisum, quae quicque p. alium in illius ab urbe distabat, hospitium causa me conferrem: uisitationes homines nobis uisum misit, cum quibus illuc profecti sumus. At ne illis quidem haec aduersum nos comparate infusa sinem habebat. Vos enim Pharetrius haec reuincit, multas ipsi (ut dicebat) uisitationes intendit. Cum autem me in uisum suam accepisset, nihil quidem ipse huius rerum sciebat: nam ipsa ad uisitationem, de huius uisitatione: procuratori autem uisum, qui illi erat, ea exposuit, ipsi mandauit, ut nobis omne officio genus imperaret, ac si qui monachi uisitationem, ut nos concuiscimus inuenerent, qui uisitationibus assiderent, ex alio uisum sui uisitationes cogeret, atque ita cum monachis in manu conferret. Quia me quoque rogabat, ut in domum suam, quae artem habebat, nec uisum uisum expugnari poterat, confugerem, ut ex Episcopi & monachorum manibus elaberem. At ut id facerem, addidit non potui: uerum in uisum erant, huius omnium inuicem, quae postea in me comparabantur. Ne hoc quidem ipsi ad uisitationem suam aduersum nos furoribus satis scie, uisitationem media nocte, me nihil horum sciente (acriter enim instabat Pharetrius, graues in eam, ut ait, minus uisitationes, eorum atque impellens, ut me etiam de uisum eiceret) hominibus impertinenter nos ferens mulier, inuicente me, barbaros ad se significauit, quod scilicet uisum eam, quam patere, dicit pra pudore uisum sustineret. Atque ut in uisum ingressus Euerbius presbyter, mox summo exortante, in uisum clamore haec dicebat: Surge, obsecro:

IOANNES CHRYSTOMYS DE VILLAM RVTENSIS DIACONUS VERGENS INGLE COGITVR.

adueniant barbari, nec longe abeunt. Hic rerum reportes uisum, quoniam animo eram, cum haec audirem. Cum autem ex ipso, quidnam factu opus esset, quaeuissem, neque enim uisum urbem consurgere posse, ne grauiora illis perpetuerentur, quam quae nobis uisum illaturis essent, eorum nos cogit. Nox illam erat, nox media: caliginosa terra: id quod etiam uisum in summum consilio inspicere coniebat. Nec quisquam nobis praefo erat, qui opem ferret: omnes enim nos reliquerant. Metu tamen compulsi, ac iam iam mortem expectans, aruum consiliis furta, ac inuicem accendi iussit. Verum haec quoque presbyter extinguere iussit, haec uidelicet de causa (ut ipse in quibus) ne barbari lucis splendore exirent, in nos impetum facerent.

Extinctis itaque lucernis, equus, qui lecticam nostram gestabat, (asserat enim admodum & ardua ac petrosa uia erat) in genu lapsus, me, qui lectica in uisum erem, huius prostrauit, parumque abfuit, quin interirem. Denique exortans, tractum ambulabam. Euerbio praefo, qui etiam ipse ex equo desilerat, manibus me tenente: atque ita manu ductus, uel ut recte loquar pertractus, repta ab eo: neque enim in tanta loci difficultate, periculo siquae montibus in uisum nocte, incedere poteram. Coegit a quoque, quid hic mihi animi esset, cum tanto malo constructus tenerem, ac sebrum uigere, nec eorum, quae in me firmitas fuerant, quae uisum uisum, uerum barbaros timorem ac perhorrescerem, nihil aliud expectarem, quam ut in eorum in manu incidere. An non existimas, uel haec solas calamitates, et si nihil aliud accidisset, multa uobis peccata obliterare, atque ingentem mihi gloria materiam suppeditare posse?

Huius autem calamitatum (si me opinio fallit) haec causa extitit. Cum primum Caesarem ingressus sum, omnes, qui magistratus fungebantur, Legati, Praefecti, Sospites, Philosophi, plebs omnes, singulis diebus me uisum, colebant, in oculis ferebant. Haec, credo, Pharetrium pupugit: nec in uisum, quae nos Consul Antinopolis pepulit, hic quoque a nobis abiecit, ut quidem opinione assequor: neque enim affirmo & assero, sed coniecto, haec ibi. Sed & alia epistola ad eandem scribens, quanta ei praeriterint uisum, quaeque praeclearissimi, ostendit his uisum: Ex ipse Caesarea haec ad te scripsi, in qua multum mihi adhibitis remediis, melius habui, celeberrimos praestantissimosque medicos uisum, a quibus non tam arti subsidiis, quam commiseratione ac beneuolentia curabor: quorum etiam unum nobiscum uisum uisum se profectorem spondidit, atque etiam alij complures exiit, qui dignitate uisum sunt. haec plane fuere, quae aduersariorum animos exulcerarunt, ut non potuerint pati eum diutius commorari Caesarea. Sed rursus ipse in superiori epistola ad Olympiadem cetera ita proloquitur:

Et quis tandem alia, quae nobis in uisum perferenda fuerunt, oratione complecti queat? moris, pericula? Quae quidem ipse quoque recordans, animo quoque circumferens, praeterea uisum & exultat, uel ingentem uisum uisum reconciliatum habens. Nam hoc animo atque hoc affectu praeditus sum: ob idque te obsecro, ut hoc nomine lateris, grauidas, exultes, laudes ac celebres. Atque apud te uisum haec continas, nec cuiquam enuncies: etiam si alio qui Praetores potissimum huius rerum sana uisum uisum urbem implere possint, ut qui etiam ipsi in summum uisum periculum uenerint. Ceterum ex te nemo id rescat: immo etiam eos, qui id uisum abunt, comprime, &c. haec ipse: ex quibus magnam in uisum eius animi celsitudinem, tum in difficultate qua qua ad acriter patiendo, tum etiam in contentendo illam, quam ex rebus praeclearae gestis solent homines captare gloriosam. Facta sunt haec isto anno, mense Angusti, ut ex eius scriptis datur colligere, qui enim tertia Iulij Nicae recessit, & triginta diebus in itinere postus febre laborans, Caesarem peruenit, ibique morbi curandi causa aliquantisper sublitit, utique dicto mense haec a Pharetrio cile passum oportuit.

Accidit autem, ut cum etiam adhuc Caesarea Chrysothomus in oratione a Diocoro quodam Cuculi agente uisum praeclearo, & ab aliis legationes acceperit, quibus ipsum quisque rogabat, ut Cuculum cum peruenisset, non apud illum, quam apud se, commorari dignaretur. Quenam autem quantaq; ipse, cum peruenisset Cuculum, uisum parata officia nactus fuerit, alia epistola ad Olympiadem tunc scripta declarat his uisum:

C. MISERANDVS CAESVS IOANNIS.

CI. INUIDIAM PASSVS IOANNES CAESAREE CAPPA DOCLE.

Epist. 12.

CII.

MAGNA IOANNIS ANIMIDE MIO IN GLORIA CONTEMPEND.

CIII.

b. Chry. epist.

CIV.
QUANTA
EXHIBITA
IOANNI
OFFICIA.

Tandem aliquando resurreximus, cum Cucufim venimus, vnde etiam has litteras scribimus. Tandem aliquid a sumo, & vultu nobis coram, qua nos in viam nostram, & vultu nos conspeximus. Nunc enim, postquam ea, que dolorem nobis afferebant, effluxerunt, iam tibi ea exponimus, & paulo post: Vt enim Cucufim venimus, tunc morbum vna cum reliquis abiecit, intergerimusque vnde iudicium fuimus: tunc vna morbum meum desinens finis, quippe cum multi hic mites sint, & quidem peratissimi animo vt cum ipso conglant. Quinrentu quoque necessarium copiam nobis vndeque affuit, omnibus nimirum summa cum benevolentia nos excipitibus: etiam si aliqui desertorum omnino hic locum sit. Atque quodam domini mensi Dioscori hic erat, qui etiam sanctorum d' alta opera Casarem misit, rogatum atque obsecratum, ne domini sue alteram antiserem; alique etiam plures idem fecerunt. Venim hanc aliu preferend. on necessario mibi existimant: Itaque apud eum diuertimus, atque ipse nobis quidvis est: ita vt ob ingentem ipsius libertatem & largitatem, quo erga nos vti cupit, perpetuo cum eo expositum. Quippe nostra castitatem ex adibus suis alio migravit, vt nos omni officij genere completeretur. Atque insuper domini nobis ad tolerandam licentiam idoneam exerceat, pro equare nihil non agit, ac molitur. Denique nullum omnino officij erga nos genui ab eo patermissum est, hec quidem de Dioscoro. De Episcopo vero loci illius hac idem ad Cyriacum Episcopum scribit ad finem epistole ad eum scripta e:

Cl. Epist.
114.
CV.

Episcopus autem loci huius me quam humaniter excepit, multamque in nos declaravit charitatem, atque adeo, si licuisset, secula nos esse cepisset, ni nos a Patribus prescriptam legem obseruassemus. hanc ad Cyriacum. Sed & ad Olympiadem eadem qua supra epistola de ambobus hanc ait b: Quamquam enim nec forsan, nec venale quicquam hac vrbis habeat; nihil tamen istud mea hateret. mibi quippe omnia tanquam fonte affluunt: sicut enim & dominum meum huius loci Episcopum, & dominum meum Dioscorum habeo, qui mihi aliud numeris & opera videntur habere, quam vt me receant atque reficiant. ex his habes quod corrigas in his, qui scribere vitam S. Iohannis Chrysostrami, dum tradunt, ipsum Cucufim mansisse apud Episcopum loci illius, nomine Adelphium, seu Philadelphium: cum se apud Dioscorum mansisse iugiter, ipse testetur. Rursum vero idem Iohannes, item ad Olympiadem scribens, superioris epistola de alorum erga te exhibitis officiis ista habet.

Chrysostr.
114.

Chrysostr.
114.

CVI.

Ad hoc plerique alij procuratores, & rerum administratores, dominum id ipsum illos per litteras imperantibus, subinde hoc accedunt, parati quomodo ratione nos reficere & recreare. Hac autem omnia idcirco commemoramus, atque alia quidem (hoc est priora) despectis, alia autem (hoc est leta & iucunda) tibi exponi, vt ne qui temere nos hinc amoneat. Nam si q, qui nos beneficio officere cupiunt, atq; hoc nosri faciant, vt quo loco velimus, nobis esse liceat, nec nos sui nobis alterum locum arbitrari libitque suo assignari sint, hoc beneficium accipe. sin autem nos hinc amotos in alterum locum ablegati sint, nos si que iterum iter subire ac peregrinari necesse est, mibi sane longe hoc q, cuius acerbitas fuerit. Primum enim illud metendum est, ne nos in longinquorem, aut in asperiorum locum ducant. Deinde timere molestiam sexcentis exiliis gravorem esse dico. Si quidem peregrinationi huius difficultas ad ipsas portas mortis non decedit: nunquam Cucufi degentes, perpetua sessione ac quiete nosmet recreamus. atque contra nos in tam diuturno tempore exanimis, constradique nostris offibus & fatigata carni quieti ope ac subsidio mitemur. hanc idcirco de Cucufi comminatione adeo Iohannes inculcat, quod Olympias plurimum laborauerat apud Imperatorem, vt exilium Cucufi in aliam mansueti transferretur, vt eius epistole exordio ipse testatur. At quid post hac de clarissima femina Sabiniana his addat, accipe:

IOANNES
DE CVCV-
SO REMO-
VRATVR
ROGAT.

C.

CVII.

Assuit etiam domina mea Sabiniana diacnissa eodem ipso die, quo venimus, fructa quidem ipsa & abiecta, arumque affecta, vt ipse ea iam atate, in qua moueri quoque difficile est, ceterum iuuenili animi promptitudine atque alacritate pradita, nihilque soluerarum rerum persequenti. Parat enim cum esse dicit etiam in Scythiam profecta: quandoquidem constans hic rumor erat, fere vt illuc deportaret. Certum est autem vt ait non iam ad suos reuertit, verum illi, vbi fuerint, commorari. Atque hanc etiam perquam humane ac studiose magna cum benevolentia Ecclesie aliam ex-

SABINIA-
NA DIA-
ONISSA
ASPECTA
VR IO-
ANNIS
HRY-
OSTA-
RIGLI.

seperant, mirus plane in femina animi vigor, vt eulium spontaneum, sanctum Iohannem exilium lequendo, elegit, cum iam effecit etiam senectus esset, vnde & ipsi autem est confidentia, quod eius aratus esset, cuius causa nec aduerfariis aliqua velletis de ea potuisset obonus suscipio.

Cum igitur tam de loco certo, sed etque firma exly Iohannis innotuisset: confluere ad eum ceperunt, quibus hoc concellium erat, antici, abfentes vero eundem legationibus ac literis frequentate, sed hos omnes prauenter, immo ipsum Iohannem eadem anteuertent Constantius presbyter, de quo ad eum epistola hanc ipse Iohannes: Quis domiuus quoque meum Constantius religiosissimus presbyter iam prouident hoc erat. Nam & uocatum per litteras egerat, vt ipse hinc ueniendi potestatem faceret: neque enim se extra uoluntatem meam atque sententiam id facere audere, quoniam aliqui magna hinc in cupiditate flagrantem. Addebat etiam se nec illic quidem manere posse: tantum enim malo premi atq; rigore, vt latera conuere ac se occultare cogatur. hanc de Constantio, cui & conuictus est alius presbyter nomine Euechius, vt in epistola ad Elpidium d' docet. Sed & Seleucum quoque Episcopum in idem Cucufim profectum esse, vt inuideret ipsam S. Iohannem Chrysostrum, idem ipse ita testatur in epistola ad Tranquillum: Seleucum, vt relicta domo huc se conferret, nostri desiderium ad nos excitauit. Domnum vero Episcopum misisse ad eum inuidentum suum presbyterum, idem affirmat in epistola ad ipsum Domnum conscripta. Accesserunt hinc & alij, alij uero suos ad eum legatos miserunt, de quibus dicemus anno sequenti. Anno enim eum commotum esse Cucufi, Palladius tradit.

Quod autem ad Istorum incurfiones spectat, eorumque grassationes in Pamphiliam atque Ciliciam, Zosimus meminit ac Marcellinus g. At quamuis dices cum exercitu ad eos conficiendos missi fuissent, quoniam idem recessus habebant in locis ferme penitus inaccessis, in multis pluribus eadem dita clades in perniciem adiacentium prouinciarum perdurauit: cuius quidem rei index est reliquum Theodosij huiusmodi ad Anthemium datum post annos quatuor, vbi illa leguntur b:

Prouinciarum Iudices uocantur, vt in Istorum latronum quassationibus nullum. Quatuor agmina, vt venerabilem Policharum dicitur existimant excipiendum: ne differatur sceleratorum prelio consilium, qua per latronum tormentu querenda est. Causa facillime in hoc summi nimium speratur uentis, per quod multorum salus & incoluntis procuratur. Datum quinto Kalend. May. Constantinopoli. Basilio & Philippo Consulibus. Est etiam Domini quadiatingentis octauis. De eadem quoque grassatione mentio est apud Theodoratum, vbi agit de sancto Iacob anachoreta, cum Istorum mentita specie demones illum perterrefacere conati fuis: rem enim gestam sic narrat:

Dicebat autem, se etiam tempore perniciosorum illorum latronum, quando ex Isauria profecti, maximam partem Orientis uidentes, pradus egerunt, ualde extimisse, non ne occideretur (neque enim tenebatur tanto amore corporis) sed ne raperetur in seruatum, & captiuus fieret, impetratusq; & iniquitatis uideret spectaculum. Non enim cum sensisset Diabolus (sepe enim auderat, cum hoc uotis suis aperiret) imitari noctu uulnatum mulierum: Ego autem (acquit) uidebat audire, quod uenirent hostes, quosq; uis ignem inuenerent. Statim ergo cum capillus in dextera parte discriminis affecit, & partem quidem a dextera, partem a sinistra ad pedes transfuissem: paradam collam, vt id ensi amputaret facillime, & breui plagis accepta, ab illo abominando liberaret spectaculo. Cum se totam illam noctem transissem, & assiduo incursionem illorum expectarem: cum fuisset dies, & quidam uenissent, rogati quidnam audissent de Isauris. Illi autem dixerunt, se nihil noscisse dixi. Et sic agnoui (inquit) diabolicam illam fuisse visionem. hanc de illo Theodoretus: vt non mireris, si hos ingentibus latrones pertrimeret etiam ipse Iohannes Chrysostrum. Atque satis ad infundandum quam formidolosa esset sanctis quoque uiris, magnoque animo praditis, horum incurfio. Equidem Cucufis, vbi Iohannes agebat, siqui locus alius, eiusmodi Istorum periculo subiac-

CVIII.
CONSTIT-
TUS PLAC-
VENIT AD
VENTUR
IOANNES
CVIII.

IX.

CVI.

CVI.

CVI.

CVI.

bar:

CXXII. QVAS IOANNES EPISTOLAS HOC ANNO EXSUL. CONSTANTI. PAUL. CXXIII. CXXIV. EPISTOLA S. IOANNIS. CHRYSOS. AD EPISCOPOS DETENTOS IN CARCERE.

bit: nam ad Diogenem ipse scribitur, ita ait. Desertus quidem locus est Cucius, atque etiam alioqui ad habitandum periculosus, ut qui perperam latronum metu insulari sit. Sed vnde ipsi modo fecerunt: apud quidlibet ad Olympiadem le De Isauri omni meta te liberi. Et cetera referunt, ut et de hinc, de cuius se incluserunt, nos in post Pentecosten egrossi, hanc ipse. Porro ab eo tempore, quo abductus a sua Ecclesia Ioannes in exilium ducitur, semper cum facultate datur, ad suos scribere conficitur epistolas, suos inquam, qui eius causa plurimum passi essent. Et ut quae breuiter agamus de singulari datus ab eo litteris: in primis illae tres primae scriptae videntur epistola ad Olympiadem clarissimam feminam, de qua superius: qua nimis quodam ob expulsiorem Chrysolomus aborsus merore erat, quibus ipse eam nuntio fecit consolatus est. In quo genere veritatis, cum nihil inuadum reliquerit, vnde argumentum dederit eius animi erigendi, illud non praetermissum ex spe concepta: fore namque, ut peccatum ipsa cum redeuntem vitura esset, quod his verbis inculcat. Et: Quod si doctrinam nostram vna voce etiam audire cupis: forsasse hoc quae continet, ac nos vni permissente Deo, videri a: immo vero non forsasse, sed certo: tunc ne dubites: hanc quidem ipse, quod ita speraret: nec vero lenitatis ob id arguendum, si minime eueniret, quod praedixerat: excusandus, sicut & se Paulus excusat, cum suum Corinthiis proponeret aduentum, quem non praetulerit, vbi ait d. Cuius hoc voluisti, nunquid lenitate vni sum? aut quae cogito, secundum carnem cogito, ut sit apud me, est, & non? quibus sane & legitima Chrysolomus sit excusandus. Adiecit idem quintam ad eam eodem argumento conscriptam, cum eadem ex causa ipsam egrotasse percepisset: addidit vero septimam, cum eam exilio pulsam audisset. Nicaea autem prope dilectissimus, decimam ordine collocatam ad eandem dedit epistolam, atque in itinere, antequam Caesarem pertineret, octauam & nonam, praeter octo ordine positas, magna sane opus est diligentia, ut quaeque suo reddantur, quo scripta sunt, temporis.

Cum vero Caesarem peruenisset, ad eandem Olympiadem vnde dicitur dedit, ac duodecimam: ad Theodorum vero aliam. Et Rursum idem Chrysolomus, Cucium cum peruenisset, ad eandem Olympiadem duas se dedidit reperit epistolas ante hiemem: quae quam sint efficitillime, ipse declarat litterae, vere Chrysolomus dignae. habent autem eam enigmam, ut quisque perlegens, non tantum ingentem vim illam dicendi admiraretur, sed obstupescat ad eius celsitudinem animi, dum innumeris licet atque adeo immensis vallaretur, immo obrueretur angustis: ipse tamen omnibus superior, tantum absit ut aliena indigeret consolatione, ut potius omnes diuersis attritos molestis, & iam penes merlos persecutionis vndis, eleuet in sublimem, & in portu consolationis collocet, cum hos merore depressos, illos proscriptos, exalantes alios & extortes, ita consolatur, ut maiora subeunditormenta immensum inuiceret desiderium, eiusdem plane generis illa, cuius est inscriptio ad Cyriacum Episcopum exulem, sed rectius ipsius exulis ad Cyriacum: nam nihil de Cyriaci exilio in ea epistola, sed tantum de suo Ioannes meminit: Cyriaci vero exilium longe post contrigit, ut suo loco dicemus. Sed eadem, vnam saltem ex his, illam videlicet, quam ad Episcopos & presbyteros detentos in carcere dedit, hic reddamus, vnde intelligatur, qua fuerint & ipsi animi praesentia predicti in patiendo, & aduersariorum in persequendo crudelitas innotescat. Est vero huiusmodi g:

Beati vos ob Caterem, ob catenas, ob inuicta vincula: beati, inquam, & ter beati, immo septem. Totum orbem vobis conciliis: etiam longe absentes, amici vobis scissis: vbi que terrarum & marium conuenerit vestra praesentia facinora: fortitudo, constantia sententia, animusque, vniuersa seruatis. Nihil quod aliu videtur graue, vnde deseruit, non tribuad, non carisset, non tormentorum conseruatiuones, non vniuersa, quae innumeratim meritis nuntiabant, non iudex, qui inquam ab ore stabat, non aduersarius, qui frangebant dentibus, & innumeris alius inultandi vultu gelosabant, non tanta calumnia, non impudentissima accusatio, non mori ante oculos quosdam propalata: sed haec omnia vobis vberem potius ac sufficientem consolationem

nu materiam praesentere. Et idcirco clari quidem vos, & celebrant & praedicant vos omnes, non amici solum, sed & inimici ipsi, qui hoc effecerant. Eorum si quis inuoluit conscientiam, licet non manifeste fateatur, nonnet etiam apud ipsos vestrum miraculum magnificari. Tanta rei est virtus, ut etiam illam impugnantem admitterent. Tanta rei est malitia, ut etiam qui, qui casu sperantior, condonant. Et ita in hac vita res vestra se habent. Quae autem in caeli sunt, quis sermo digne explicabit? Inscripta sunt nomina vestra in libro vitae: cum sancti martyrum connumerati estis. Scio haec ego certo, non quod in calami transtulerim, sed e diuinis oraculis dabo.

Nam si Ioannes ille in secundo finitus, & eremi eius, nuptius, in quas peccabatur, parocinatus est, & cum praeraticationem corrigere non posset, arguit tamen, & propterea in carcere coniectus & decollatus, in martyrum primus est: Vos, qui legibus & constitutionibus Patrum, quae transgredimini aliquid, & sacerdotis, quod inuadent & contumant, parocinamini, & propter veritatem hoc patimini, ut cessent impudentes calumnia: cogitate, qualiter accepti sitis mercedem. Non licet tibi habere vocem Philippi strati tu: dixi fortis & sublimis ille, satius est tibi ad recentem attingendi libertatem. Locuti estis & vos: exposita sunt etiam corpora vestra perna, supplicii, tormentum: nondum deturati estis, sed longe acerbiore tulistis. Non enim idem est leui temporis momento caput amittere, & tanto tempore cum tantis lucari doloribus, terroribus, nimis, vinculis, abduktionibus ad tribunal, carissimum manibus, sycophantarum impudentissimum linguis conuictus, salubris & dicatitribus. Nam & hoc maximum certaminis genus, ponitur, a beato Paulo in magisterum certaminum ordine, cum sic ait h: Recordamini dies pristinos, in quibus illuminati, magnum certamen afflictionum sustinistis. Deinde certamen narrans, ipsum ponit, sic dicendo: Partim opprobriis & afflictionibus spectaculo estis, partim communicantes his, qui sic affliguntur. Si ergo, qui communicant, ergant: multo magis, qui sustinent.

Non enim vnam, aut duas, aut tres, sed longe plures sustinistis mortes, & si non experientia, certum tamen quod animo. Gaudete vixit & plaudite. Dominus caloribus in se, non solum non dolere, vel frangi animo, vel decidere, sed gaudere & exultare, quando nomen vestrum tanquam malum crucient. Quod si in sycophantiis gaudendum: quando hic accidunt calumnia, verbera, tormenta, gladii acuti, vincula, catena, abduktiones, et aduersiones, inimicorum atroces cateruae, cogitate, qualis merces, quam coacervata erunt retributiones. Gaudete vixit & exultate, viriles estote, corroboramini: cogitate, quos vestro exemplo ad certamina armati, quanta fluctuabundis confirmatis, quanto spiritu resuscitatis. Nam afflictionibus vestrum multum profuturi estis non solum presentibus, sed & absentibus, nec his solum, qui vident, sed & his, qui audiunt. Continne reseruet in ore vestro illud Apostolicum dictum h: Non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis. Expellate: breui tentationum finis erit, liberatioque, perfecta. Et orate etiam inquit pro nobis. Nam est vixitiam prolixitate longe diuersi loci habitamus, multoque tempore a vobis segregati sumus: attamen vos ut praesentes & conuidentes nobis amamus, vestrum amicum caput excosulamur, coronatos vos expansis manibus excipimus. Expellate etiam vos ex invidia erga nos charitate lucram vestram maximum. Nam si magnam mercedem expectare licet his, qui vos amant: cogitate, quales vos, qui tantis claris virtutibus, maneant retributiones, haec Ioannes, & alia plura id genus ad illos, perinde ac si certantibus athleticis, in theatri ipse sedilibus securus spectans, acclamationibus faueret, atque in bello pugnantem alios tubae sonitu securum politus vehementer excitaret: cum alioqui ipse ceteris laboriosius dimitteret: Sunt & aliae plures ad diuersos datae eodem argumento litterae, quas singulas perlegendum, magnam lector capiet cum lucro animi voluptatem.

Scriptit & tunc temporis ad diuersos Episcopos, commendans Dei Ecclesiam aduersariorum factione confestim, & inter alios (ut vidimus) ad Romanum Pontificem Innocentium, necnon ad Ioannem Hierosolymorum Episcopum, & ad alios plurimos, qui adhuc suis liberati gerent in Ecclesiis: Cum interea & ad Episcopos illos, quibus, quod manifeste auerfarentur Arelas communionem, & Chrysolomo firmiter inhaerescerent, carcer essuabat, scripsit etiam illa Chrysolomo. I: Carcerem in-

CXV.

h Heb. 10.

CXVI.

Rom. 8.

CXVIII.

& Chrysol. epist. 118.

Idem ibid.

IOANNES CHRYSOS. CONSOLA. TYR. EPI. SCOPOS IN CARCERE POSITOS.

vultis. & catena vincti estis, & cum loquar de & scribitis in laqueis. Equis cadens hinc nomine beatus vobis hinc quocumque? Quis enim tale habet aurica corona caput cingens, quale catena manuum propter DEVM circumdatus? Quid tale ingentes & splendida domus, quale carcer caliginis ac foridus atque ingentis factoris & calamitatis plenus Dei causa? Quae comita sint, gaudente & exultate, coronis caput cingite, tripudiate, quod in laqueis, in quas incidistis, magnam vobis commendatum materiam comparant. Hic enim nimirum semen est, messis omni sermone sublimiore praenunciata: hoc luctu villoriarum & palmis asferentes: hoc naufragio, amplum & vberem quaelum continent. Haec igitur omnia cum animi vestri repetentes, praestantissimi ac religiosissimi domini mei, gaudente & letantem, nec tempus viliam intermittere, quin Deum in carceribus rebus cellandis, ac nostris diabolo plagas inferatis, ingeniemque vobis ipsi in calu mercedem reconducitis. Non enim sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis. Ad nos autem quam copiosissime scribite. A vobis enim quae Dei causa vincti estis, literas, quae afflictiones vestras exponant, magno pere accipere cupimus, hinc, ingeniem etiam in extrema terra degentes, consolationem capimus. haec ad Episcopos & presbyteros in vincula agentes; Chrysothomus, aliaque plura ipso digna, quae breuitatis causa praetermittimus.

CXVIII.

At respexit tandem Dominus super castra Philistinorum, & intonuit fragore magno super eos, cum Ioannis aduersarios, calumniatum ministros, schismaticosque archidrectos diuersis eisdemque prodigijs exagitauit aerumnis: vt palam omnibus fieret, vindicta diuina eos esse percussos, qui tot innoxios per seculi Iudices adeo afflixissent, intelligerentque omnes iram Dei, praediuicium futurorum malorum, in vltionem sceleratorum haud se ro excitatum fuisse. At quinam illi fuerint, quare percussis, Palladius hisce verbis enarrat: *Itaque enim quatuordecim corpora Episcoporum & laicorum mortuis afflicti, vix in cruciacionibus agit, lenti a febre intestina depauescent, prorsusque intolera-bilia totam superficiem vnguibz lanans, longi quoque intestini perpetui dolores, & colica passio. Cuiusdam pedes, intercuti ac in mor-biditate, nimia inflatione turgescunt. Alteri nimia humorum redun-dantia ad manus vsque deriuans, eos, qui male subscribere, digitos mixto frigori incendio cruciat. Alium aqualeculi tumor & putredo ex seueriore parte corporis in longum se extendens, & vermes gi-gnens, acriter vexat. Ad hoc respirans diffinitus, annuum intenti-o membrorum, imagine nocturna in canes rabiosos, & districte gladius barbaros, & vocem horrendam transeuntes, in somnum som-nium plerumq. faciunt. Alius equo lapsus, dextero spualo crure, conti-nuus moritur. Alius emissis voce, octo mensibus iam marcescit in lecto, qui nec manus ad os apponere potest. Alius vinctus circa sensus vsque ad genna per triduum vritur, chrysothomus molestia sa-tigatus. Alius inflata (vt aiunt) lingua cum febre vehementi, nec valens eam intra praestitutum a natura locum continere, in pa-gillari scribens, consistebatur scelus suum. Erat itaque videre diuini-mittis illatam iram variis in auctores mali sentire modis. Qui enim animarum medicum irritauerant, eius discipulum de salutis effi-cacia proiecerat, corporum medicis ad incendendum ac eadem tra-debantur: qui doctorem quidem solemnibus medicamentis acue-bant, salutem vero nullam penitus praestare poterant. Et merito sa-ne. Quis enim enim sanabit, qui a Deo cruciatur? sicut Prophe-ta ait. Non quid medici resuscitabunt, & consistebunt tibi? In hunc modum omnes Ecclesiae pacis aduersary peribant. hinc usque de his Palladius, a quo & calus Cyrini Episcopi Chalcedonensis, inter antesignanos aduersariorum Io-annis adnumerandi, praetermissus videtur: de quo ista So-crates c.*

a Psal. dial. 5. PERSECUTORES IOANNIS CHRYSOS. MALE PER. EVNT.

b Psal. 27.

c Socrat. l. 6. c. 74.

CXIX.

Marthas Episcopus Mesopotamiae, inuito sane animo pedem Cyrini, presso se refugio, oblit. Vnde Cyrinus acerbis excru-ciatus, cum e ceteris Episcopis Constantinopolim profectus non po-tuit, sed mansit Chalcedoni. & post multa h. Ad eum infortuito male affectus q. hinc fuit, vt per eum patresceret, & propterea necessitate adu. hinc, cum a corpore abscederet: neque scionem se-mel passus est, sed lapsus: nam mali contagio per vniuersum corpus serpsit: adeo vt alter pes ea infectus similiter amputaretur. Huius rei propterea scionem, quod erat multum in vris, Cyrinum ista persequum, q. ad Ioannem conuictus exagitauerat, at que enim conti-

maiem (vt a me dictum est ante) sepius vacauerat, haec Socrates, eadem quoq. Sozomenus e.

Sed maiora his accipe prodigia de caelo iursum, & of-fensi numinis signa in terra deoritur. At quemam ista? Audi Socratem f. res ingentes paucis tamen complecten-tem: Porro cum grandis magnitudine innotata in suburbis Con-stantinopoli forte decideret (accidit hoc quidem pridie Kalendas Oc-tobris, eisdem Consulibus paulo ante citatis, nempe Honorio & Aristeneto, praerebunt sermo istud. Deo irato, propter Ioannem in-dicta causa abdicatum contigisse. Hunc sermonem Imperatoris mors sua illis infensa est, vehementer auisit: nam quatuor post delapsam gradinem e vita decessit. haec Socrates, cui aequa al-ferentur sanctus Prosper g. dum affirmat, hoc eodem an-no, sub dictis nimirum Consulibus, Eudoxiam Augu-stam extremum clausile diem, quod tradit etiam Marcellinus h. Cedrenus i. autem genus mortis eius ita describit: Cum (inquit) vterum ferret, iamq. partu esset vicina, serui in vtero exinctus est: ac cum eam vellet eniti, id frustra fuit: totoque dies quatuor mortuus factus in vtero retentus comparuit, atque v-teri quoque abscissum esset. Cuius, neque exeret factus & solui-sim finis non esset: quidam ei literas magicas superposuit: quare & statim eiecit mortuum factum, & simul animam in terram efflu-it. haec Cedrenus, qui & enumerat edictos ante filios, Pulcheriam, Placillam *, Arcadium, Martinam, ac Theo-dosium vltimo loco natum: ceterum Marcellinum nouis-sime editam tradit Martinam. De Eudoxia vero sepulchro haec Nicephorus k:

Veniam, cui imposta est, moueri cerneret etat, Deo videlicet eum, qui per illum conuictus fuerat, in Ecclesia motum ostendente. Por-ro nec Arcadius, quamuis iunioris esset aetatis, diu super-stes fuit, vixque ad quadriennium vitam propagauit: vt plane vlcifcente numine, palam factum sit, quanto peri-culo Principes eos infestantur, de quibus illata terribi-lis praecellit comminatio Christi I: Qui tangit vos, tangit pup. illam oculi mei, & Qui scandit, auertit vnam de pupillis, qui in me credunt, expedit ei, vt suspensatur mole asinaria in cubo-lus. & demergatur in profundum mari. Haec autem omnia di-uitinim immixta in Eudoxiam ad paratorem in S. Ioan-nem Chrysothomum sequebam vltionem, nemo est, qui in-re dubitate possit.

Quod autem in controuersiam adduci potest, illud est, num te veta hoc anno (vt citati auctores testantur) conti-gerit Eudoxiae obitus: siquidem superuixisse etiam post biennium a Graecis omnibus, qui vitam conscribere lan-cti Ioannis Chrysothomi, ac pariter recentibus item Graecis historicis affirmatur: ita quidem Leo Augustus, Metaphrastes, Nicephorus, Cedrenus, Zonaras, Glicas, & alij absque dubitatione testantur. & quod maius omnibus his testimonium, immo testimonium videri debent, cum In-nocentij Papae litterae ad Arcadium Imp. post obitum Io-annis Chrysothomi date, tum Aradij ad eum redditae, adhuc eo tempore Eudoxiam superstitem fuisse signifi-cant, quam iidem, qui supra auctores, vt Zonaras, & alij e-unt secuti, tres menses ab obitu Ioannis superuixisse tra-dunt. His adde: Si verum est, cam hoc anno adeo pro-di-gio interitu extremum clausile diem: quomodo Pal-ladius, vnus ex Ioannis fautoribus, cum recenset seranum omnes, qui ob persequitionem illam Chrysothomo ad Deo male mulctati sunt, de malis illatis Eudoxiae ne verbum quidem, quae ante omnia fuerant recensenda? plane signifi-cans ea nondum hoc tempore facta esse. sed de his modo haec tenus. Quae autem post haec acciderunt, sequenti anno dictum sumus.

At res Occidentales iam ad se euocant orationem. Hoc enim anno, illi dem Consulibus Honorio sextum & Ari-steneto, VI. Kalendas Iulias, habita est Carthagini Sy-nodus, ex qua m decreta est legato ad Honorium Im-peratorem contra Donatistas, vt Imperatoria cogeren-t. At auctoritate pacifice agere, qui fraterna conuentione, qua ad pacem & concordiam fuerant inuitati, con-tempta, in eos conuenientes Episcopos armata manu (vt pluribus diximus) grassati essent. Porro eiusmodi ab Imperatore exigenda petitionis, quae causa praecesserit,

e Socrat. l. 6. c. 74.

Vertical text in the right margin, including page numbers and references to other works.

dicimus anno Imperatoris. Sic itaque delecti sunt ad hęc peragenda duo legati Episcopi Theofastus & Eudodius; quibus, quid agendum esset, scriptis data est admonitio, in hæc verba:

CXXIV.

Communitorium fratribus Theofasto & Eudodo legatis ex Carthaginiensi Concilio ad gloriosissimas religiosissimasque Principes nostras.

Cum Domini ancillo passim Imperatores adierint; eis insinuatur, quomodo in vobis plena fiducia; secundum superioris anni Concilium. Donatistarum præpositi Actus municipales sunt continentia; et si confiterentur de assertionibus suis, electi ex suo numero aliquibus idonea, nobiscum pacifice conferrent. Et mansuetudine Christiana, si quid veritatis tenerent, non ambigerent demonstrare; quo ita sinceritas Catholica, qua iam pridem superioribus temporibus claruit, nunc quoque per imperitiam, vel pertinaciam resistitibus nunc, seruet. Sed quæ difficultas premebantur, nihil penitus aut sunt respondere. Unde quia simpliciter est erga eos Episcopale ac pacificum officium; et illi, qui veritati respondere nequaquid, ad immanes violentias sunt conuersi, ita ut multis Episcopos, multosque clericos (ut de laicis tacemus) in fidem oppresserint, ecclesiam etiam aliquas iniiserint, aliquas inuadere percontantur: ipsorum iam clementia est consulere, ut Ecclesia Catholica, qua eos religio veritatis genuit, & fidei firmitate nutritur, eorum etiam profectioe munitur: ne temerarij homines religiose temporibus infirmos populos terrendo, prævalent; quoniam secundum leges depravare non possunt. Nota est enim, & sæpe legibus conelamata Circumlocutionum, qua sursum, deestabilis manus; que etiam ipsorum religiosissimum supra Principum sequentibus sanctoribus condemnata est: aduersus quorum ferorem possessum in solita, nec à Scripturis sanctis aliena impetrare subsidia; quando Apostolum Paulus (sicut in Apostolorum Actibus subleuitis notum est) sacrosanctas confirationes militari etiam submovit auxilio. Sed nos illud posuimus, ut Catholica Ecclesia ordinem per civitates singulas, & viciorum quorumque possessorem, per diversaj loca sine ulla dissimulatione tutio præbeatur.

CXXV.

Simul etiam petendum, ut illam legem, qua à religiose memoria, etiam patre Theodosio, de auri libri decem in ordinatores vel ordinarij heretico, seu etiam in possessores ipsi eorum congregatio de prebentibus, promulgata est: ita deinceps confirmari præcipiant, ut in eos valeat, contra quos propter eorum infidelitatem Catholici provocari contestationem deponerunt; ut hoc saltem tenere a schismatica vel heretica prævaritate desistant, qui consulatione aterni supplicij emendari corrigi dissimulant.

CXXVI.

Petendum etiam, ut lex, qua heretici vel ex donationibus, vel ex testamentis aliquid capiendi, vel relinquendi denegat facultatem; eorum quoque pietate hæcenus repetatur, ut ea relinquendi vel sumendi eius admodum, qui per inane ferore cecati in Donatistarum errore perferant voluerint; ceterum illi, qui consulatione unitatis & pacis corrigere voluerint, ab que interdictio huius legi capiende hereticitate aditus parat, si alius in errore heretico constitutus aliquid ante donationem vel hereditatem obvenit: his sane exceptis, qui late possunt, potuerint ad Catholicam transsumdume qua de talibus credibile est, non metu celestis iudicij potius, quam terrens commodi auiditate, unitatem Catholicam præsertisse.

CXXVII.

Ad hæc autem omnia profuso opus est potestatem suam quantumque pronunciarum. Sane pro restituendis Ecclesie quicquid intulissent profectio, agendi & imperandi liberam decernimus legationem. hæc sunt, que per legatos decreuit S. Synodus ab Honorio petenda esse. Interea vero, ut dum iisdem redirent legati, consultum esset Catholicorum securitati, ex eadem Synodo litteræ date sunt ad Iudices, ut patrociniū susciperent Catholicorum: additaque legatis litteræ commendatitiae ad Romanum Pontificem, vel alios Episcopos in locis illis, ubi Imperatorem morari contigisset. Annuit his omnibus Imperator Honorius, ut ex eius scriptis anno sequenti datis intelligi potest: ad illud enim viget tempus eiusmodi negotium perductum est. Meminit huius ex Concilio decreta legationis S. Augustinus in epistola ad Bonifacium a, & alius in locis anno superiori recensitis, ubi occasionem Generalis Concilij huicmodi historie tractationem fuit profectus sumus: reliqua vero anno sequenti.

Quod rursum ad Africanæ Ecclesie res gestas pertinet, hoc ipso anno, sub iisdem Consulibus (ut Acta publica à Nostris excepta docent) S. Augustinus Hippone regio in ecclesia coram populo cum Felice Manichæo, qui ad hoc ipsum (ut idem Augustinus testatur) illic venerat, ut errores Manichæorum disseminaret, biduo disputavit: cuius quidem disceptationis Possidius b meminit. Felicissimum sanè eiusdem Felicis conversione ad Catholicam veritatem nata est hæc disputatio finem; cum alioqui hic veritior Fortunato fuisset hereticus, & plane audacissimus ausus sit in ecclesia sanctum Augustinum agentem appetere. Sed reddamus hic ad finem diei secundæ disputationis positam, à Notariis exceptam, ipsius Felicis damnationem heresis; ac veræ fidei confessionem. sic enim se habet: Cum eadem chartam Augustinus Felici disisset, etiam ille manu sua hæc verba scripsit: Ego Felix, qui Manichæo crederem, nunc anathematizo eum & doctrinam ipsius. Et spiritum seductorem, qui in illo fuit: qui dixit, Deum partem suam genti tenuerat non misisse; & cum tam turpiter liberare, ut virtutes suas transfiguraret in feminas contra masculina. Et ipsas iterum in masculos contra feminas demonia, ita ut postea reliquias ipsius sue partis configat in aeternum globo tenebrarum. Has omnes & ceteras blasphemias Manichæi anathematizo, & ad postremum appollita est iisdem Actis vtriusque subscriptio in hæc verba:

Augustinus Episcopus his in ecclesia coram populo gestis subscripsit.

Felix his gestis subscripsit.

Post hæc Felicis subscriptionem subiicienda sunt ista, que inter cetera antiqua monumenta à Nicolao Fabro Parisi accepta, ex Bibliotheca Colon. Geruasiani descripta, in cuius codice in fine libri S. Augustini de hereticibus ad Quodvultdeum, hæc posita leguntur. Ego C. vnu ex Manichæi scripsi, quia si discessero, ante quam gesta subscribantur, si sum habendus, ac si Manichæum non anathematizauerim. Felix conuersus ex Manichæo dixi sub testificatione Dei me omnia vera confiteri, de quo scio esse Manichæos vel Manichæas in parte Cæsariensis Mariam & Lampadiam uxorem Mercurij Argentarij, cum quibus etiam apud electionem Eucharistiam pariter orauimus, Celeriam & Lucillam suam suam Condidam, que commemoratur Theopisa Victoriam Hippoclam, Simplicianam Adonij patrem, Paulam & sororem suam, qui sunt Hippone, quas etiam per Mariam & Lampadiam scio esse Manichæas. hoc tantum scio, quod si aliud inuentum fuerit me scire supra quam dixi, me reuocare ipse confiteor. sub iuramento hæc præterea quædam S. Augustini admonitio de recipiendis Manichæis, nouem complectens anathematismos, quam communitorium nominat, atque sic se habet.

Communitorium S. Augustini Episcopi Ecclesie Catholice commo- do sit agendum cum Manichæis, qui conuertuntur, & quos penitus huius nefanda erroris.

Cum anathematizauerim eandem heresim Manichæorum secundum formam infra scriptam, libellumque dederit vniuersis que eorum consuetudo & penitentia sua, atque anathematis eorum, petenti in Ecclesia vel catechumeni, vel penitentis locum, si libellus eius Episcopo placuerit, eumque susceperit. Et si epistolam cum die & Consule, ut nullam de superiore tempore molestiam, vel de publico legibus, vel de disciplina Ecclesiastica patiat. Et post ipsam diem si aliquibus iudicij Manichæis apparuerit, sentiat iustitiam severitatem, que talibus rebus adhibenda est, id est, ut ab eius consortio vel amicitia, vel quacumque societate Christiani se abstineant, secundum Apostolicam disciplinam. Commendantur autem, qui epistolam ab Episcopo acceperint, religiosi Catholici vicini, vel habitatoribus suis sine clericis sine laicis, per quorum erga se curam frequentent ad audientiam sermonis Dei, & quorum testimonio possint innotescere, ne facile admittantur ad Baptismum, si catechumeni sint, nec ad reconciliationem si penitentis locum acceperint, nisi periculo mortis urgente, vel si eam aliquanto tempore probatos esse cognoverint Episcopi per eorum testimonium, quibus fuerint commendati. Formam ergo, secundum quam debent hæc heresim, qui corriguntur, anathematizari, arcissa est.

Qui credit duas esse naturas principales existentes, vnam bonam, quod est Deus, alteram malam, quam non creauit Deus, habentem principes suos, & mala sua, que non creauit Deus: anathematizati sit.

CXXVIII DISPUTATIO FELICIS MANICHÆI CVM S. AVGVSTINO. FIDELIS MANICHÆI VS AB AVGVSTINO COVERTVS AD FIDEM CATHOLICAM.

S. AVGVSTINI COMMUNITORIUM DE RECAPITULATIONE MANICHÆI PENITENTIBVS.

FORMA ANATHEMATIZATIONIS HERESIM MANICHÆI.

Qui credit duas naturas bellam inter se gessisse. & partem naturae Dei in eodem bello principibus tenebrarum. & omnibus gentibus ad malam naturam pertinetibus fuisse permixtam. & ab eis teneri colligatam, appropinquat, per quod & creditur Dei naturam esse mutabilem & conquinabilem: anathema sit.

Qui credit partem Dei ligatam & inquinatam teneri in demonibus. & in omnibus animalibus, fructibus, generibus & per eas Manicheorum electorum solui atque purgari, ut creditur pars Dei polluta teneri in cucumeribus & melonibus & radiculis & porris & quibusvis vilissimis herbulis. & eis subiaceri, cum ab electis Manicheorum ista comoluntur anathema sit.

Qui credit hominem primum, qui est appellatus Adam, non a Deo factum, sed a principibus tenebrarum genitum, ut pari Dei qua in eorum membris captivatus tenebatur, copiosius & abundantius in terra teneretur. & isto modo creatum, cum masculi & feminae principes tenebrarum concubissent, & fuerit in Adami principibus tenebrarum decessit, & ille omnes comediasset, & cum sua coniuge concubisset, atque ex illa Adam generasset, ligans in illo magnam partem Dei, quae ligata fuerat in omnibus factibus principum tenebrarum, quos ei manducandos dederunt: anathema sit.

Qui credit principi tenebrarum ligatos esse in caelo, habentes in se colligatam in angustia atque angustibus vitam substantiam, hoc est, partem Dei, & eo modo liberari de membris eorum, cum beatus Pater, qui lucidas naves habet, diversoria & habitacula, id est, solem & lunam, virtutes suas transigat in feminas pulchras, quas opponit concupiscendas masculis principibus tenebrarum, & in masculis pulchros, quos opponit concupiscendos feminis principibus tenebrarum, ut per ipsam concupiscendam solvantur ex eis vitalis substantia, id est, pars Dei, & ex eorum membris liberata purgetur: anathema sit.

Qui credit partem Dei, quae de commixtione gentis tenebrarum non potest liberari atque purgari, damnata cum & in aeterno affligi horribili globo, in quo globo includitur gens tenebrarum: anathema sit.

Qui credit legem, quae data est per Moysen, non esse a bono & vero Deo datam, nec spiritus Dei boni & veri locutus per prophetas, qui fuerunt in populo Israel, & in Canone Scripturarum divinarum habentur a pupa Catholica Ecclesia: anathema sit.

Qui credit non habuisse veram carnem filium Dei D.N. Iesum Christum, nec natum esse de virgine Maria, neque veram carne mortem fuisse per passionem, & a mortuis renexisse, sed tantummodo spiritum suscitatum sine carne, sic autem apparere voluisse, ut & caro putaretur, quae non erat, atque hoc modo contradiat Evangelio, ubi legitur Domino ipso dicente: Videte manus meas & pedes meos, palpate & videte, quia spiritus carnis & ossa non habet, sicut me videtis habere. Qui ergo sic confiteri Christum Dominum, ut verum & integrum etiam hominem negat: anathema sit.

Qui credit Manes, sive Manicheum, qui supra scripta omnia, quae anathematice & damnatione sunt dicta digna, praedicavit & docuit, spiritum sanctum habuisse paractetum, cum ea omnia docere non potest spiritus veritatis, sed spiritus falsitatis: anathema sit. & praecipue ipse Manes, sive Manicheus, qui omnes supra scriptas impietates & alias sacrilegas & damnabiles fabulas docuit & conscripsit, & credendas miseris persuasit, intendens spiritibus seductivis & doctrinam demoniorum mendaciorum: anathema sit, his subiectum tur ista.

Item forma epistolae, quam dat Episcopus conuersus, ista est. Quoniam te Manicheorum auctorem putaret fuisse, ut ipse confessus es, anathema dicens blasphemus, & impissima atque immanissima haeresi esorui, ex qua te non nisi fides Catholica saluum fecit, habebis hanc epistolam aduersus eos, qui tibi temporis praeteriti errorem, quantum ad istam nefariam pertinet scilicet, obijciendum putauerunt, quae scripta est die illo & Confusa illa.

Electi vero Manicheorum, qui se conuersi dicunt ad Catholicam fidem, etiam si ipsi secundum scripturam sursum eandem haeresim anathematizauerint, non facile danda sunt litterae, sed cum Dei seruis esse debeant, sine clericis, sine laicis in monasterio, vel cenobio, donec appareat penitus ipsa suspitione caruisse, & tunc vel baptizentur, si non fuerint baptizati, vel reconcilientur, si penitentia locum acceperint, ne accipit cito litteras, loca, in quibus fuerant commendati, deserant.

Commoventium B. Augustini Episcopi de haeresi Manicheorum sub excommunicatione anathematizati explicit.

CXXXIX.

FORMA EPISTOLAE, QUAM DAT EPISCOPIVS MANICHAEIS CONVERSO.

reus ipsa Manicheorum, et si non prius extrinsecus, sane quidem enervata atque debilitata penitus fuit; ut nullus posthac inuenitus sit, qui publice eius patrocinium suscipere ausus fuerit, iam ante Faustulo inde fabulato. Nam cum Imperatorum legibus Manichaei in Africa exagitati fuerint, ipse erroris conuictus in iudicio, a Praefide fuerat in insulam relegatus, unde sanctus Augustinus in his mandatis, qui aduersus cum commentarios elaborauit, ubi ait: Faustulus autem conuictus, vel confessus, quod Manicheus esset, cum alibi nonnullis seruis ad iudicium Praefidis perducitur, ipse Christianus, a quibus perditus fuit, intercedentibus, leuissima poena (si tamen poena dicenda est) in insulam relegatus est: quod facta sponte quoties serui Dei faciunt: se a turbulento strepitu populorum remouere cupientes, & vnde publica terrenorum Principum vota per indulgentiam solent relaxare damnant. Denique non multo post inde omnes eadem solemniter dimissi sunt. haec Augustinus de Faustulo Manichaeorum Episcopo, commendans in his mansuetudinem Catholicorum. Porro aduersus eius scripta idem Augustinus triginta libris quatuor fortissimè disputauit.

Hocitem anno, iisdem Consulibus, Innocentius Papa decretalem epistolam dedit ad S. Victricium Rothomagensis Episcopi, quam ipse expetiuit, et in his, quae spectant ad Ecclesiasticam disciplinam, normam ab ipsa Apostolica sede accepit. Hic namque ille magnus Victricius aetate longeuus, iam olim Iuliani Apostatae temporibus miles, Christi confessor, miraculis egregè nobilitatus: cuius praedarum certamen ex S. Paulino Nolano Episcopo, suo loco, quarto tomo à nobis recitatum est. Videt pios & doctrina speciosos sanctissimos Episcopos, quantumlibet satis ipsi sibi ad informandam plebem fidelem Ecclesiasticis institutis esse videti possent, ex fonte tamen solitis originario haurire aquas, quod nimirum maioris scirent roboris esse, & maiori suscipi reuerentia, quod ab Apostolica sede consistere esse petiuit. Porro quod hoc anno Victricius egit, id ipsum praestitit sequenti anno S. Exuperius Episcopus Tolosanus, & alij aliis temporibus semper: ut appareat, sanctos quoque Dei amicitia coniunctos, gratiaque intractuorum pollentes ad sedis Apostolicae doctrinam, tanquam ad diuinum semper in Petro loquens oraculum, conuenire solitos: illud firmam solidumque exultantes, quod tanta fides auctoritate intellexerit comprobantur. Ut plane perfidias, quales habendi sunt, qui eius refugiant disciplinam, ac potestatem diuinitus in Petro à Christo imperatam contemnant.

Quod vero Nonatorem dictam Innocentij Pape sigillente epistolam, dum ipse negat recipendam esse penitentiam haec virginis lapae, nisi defuncto viro, cui se titulo nuptiarum conuenerat, obiectens inique actum differendo lapae penitentiam in obitum adulteri. Sed nihil æquius atque sanctius valuit decreto Romani Pontificis definiri, quam ut recitari praeterea lapae virginis penitentia, quae titulo nuptiarum cum adultero tanquam legitimo viro cohabitare delegit. Ita plane à sancto Victicio Episcopo Rothomagensi causam esse propositam, quae idem Innocentius Papa praefatur in ea, quae ad ipsam reddit epistola, intelligi potest, dum ait: Quod cum assensu extitisset, qui statuta maiorem non tenentes, castitatem Ecclesiae sua praesumptioque violant, populi fauorem sequentes, & Dei iudicium non trementes, quod dicerent iure citius tantummodo contrahendas, contractisque ritas esse habendas, nec vltius solnendas. Praesumptiuas has nuptias Gilda huius temporis scriptor nominat, ubi lugens haec ait: Spernatur namque prima post monachi votum irritum, illicita licet, tamen propria coniugii praesumptio nuptiae, alia viui uicium non externi, sed fratru filia aduocata, &c. Qui igitur in eiusmodi nuptiis percreare decreuerit, plane inhabiles penitus reddentur, quibus penitentiae remedio possit Ecclesia subuenire, nisi adultero coniugis loco habito morte sublato. Quam autem pronus ad indulgentiam, facillimeque ad veniam impetendam Innocentius Papa esset, quae idem ipse scribit ad sanctum Exuperium Episcopum Tolosanum declarat. Sunt pleraque alia, quae in eiusdem Innocentij

CXXXIX. SANCTI VICTORII EPISCOPI ROTHOMAGENSIS...

CXXXIX. REDAR. GVVVIT. NOVARI. BRES. EP. STOLAN. NOCER. P. B. A. S.

V. G. L. H. rec. B. B.

Papa

Papa epistolis esse natos idem nouatores oblectant: que cum ab Apostolicis traditionibus, sanctoemque Patrum doctrina, visu Ecclesie sibi vendicant auctoritatem, gemmas potius esse, quam natos, nisi limis oculis aspexerint, satis intelligere, ac perspicue cognoscere potuerunt.

Isdem huius anni Consulibus, Honorio sextum & Aristoneto, S. Hieronymus obitum sanctae Paulae cognat, vbi ait: Dormiuit sancta & beata Paula septimo Kalend. Febr. tertia sabbati. post solis occubum, spulsa est quinto Kalend. eartumdem, Honorio Augusto facies & Aristoneto (sic restituendum pro Aristoneto) Consulibus. Vixit in sancto proposito Rome annos quinquaginta sex, mensibus octo, diebus viginti & vno. haec ipse ad finem epistole ad Eustochium, qui eius de clarissima atque sanctissima femine res gestas prosecutus est. Sed cuius nos hic obitum ex ratione temporis ponimus, eiusdem profectum & finis; quo veteres pariter mores Ecclesiae referentur. Ait enim S. Hieronymus:

Ex hinc non violatus; non plangens; ut inter facili homines fieri solent; sed psalmarum lingua diuersis examina conreprobant. Translatam Episcoporum manibus. & ceteris sacro subiectis. ita quidem more maiorum, quo transferri consueuissent sacras sanctorum reliquias, alibi adnotauimus. Sed pergit: Cum alij Pontifices lampades cereas, praerent, alij choro psallentium dicerent, in media ecclesia septuaginta Saluatoris est posita. Tota ad sumum eius palestram virum turba conuenerunt. Quam monachorum latuitum in eremo cellula sua tenuit? Quam virginum cubiculorum secreta reuerent? Sacrilogon putabant, qui non tab famine vitium reddidisset officium. Vidua & pauperes, in exemplum Dorcadu b. vestes ab ea prebitas ostendebant: omnia in partem multitudine materis & nutriciau se perdidisse clamabant. Quod, mirum sit, nihil pallor mutauerat faciem: sed ita dignitas quadam & grauitas oris compleuerat: vt eam patres non mortuam, sed doctissimam. Hebrae, Graeco, Latino, Syro, sermone psalau in ordine personabant, non solum triduo, donec iuberet Ecclesiam & uicem speciem Domini conderent; sed per omnes hebdomadam, sancti qui venerant, sumi sume & propriae credentibus latrymae. haec de finere, pergit iam dicere de Eustochio mariti carissimae extrema persoluenti: cui nec nummum quidem tradidit matre esse relicum, sed magnum res alienum, & curam fratrum ac sororum, nempe monachorum, & monacharum, quorum illa construxerat monasteria. Haec vero vna cum Paulae nepte, Toxotij fratris filia, ibidem ad obitum vsque digno sanctitatis perleuerant exemplo, sed de eorum infensu.

Hoc anno idem S. Hieronymus editam a Theophilo nouissimam Paschalem epistolam, sicut de aliis antea fecerat, in Latinum transtulit. Testatur id quidem ipse in epistola hoc ipso anno ad eundem Theophilum scripta, in qua de S. Paulae obitu meminit, de quo afflictione, quam ipse ob Ecclesiae turbas patretur, significans plane turbas Constantinopolitanae ob expulsum a sede Chrysofostomum eius Episcopum, ait enim: Ex eo tempore, quo beatitudinis tuae accepi epistolam in libro Paschali libro, vsque ad presentem diem, ita morore, luctu, & solitudine, ac diuersi super stata Ecclesie hinc inde numeribus exagitatus sum, vt vix voluminum tuorum poterim in Latinum seruumen vertere. Scad postremum haec de sancta Paula: Ita enim sancta & venerabilis Paulae confectus sum dormitione, vt absque translatione huius libri vsque in presentiarum nihil aliud diuini operi scripserim. Pergulimus enim (vt ipse nosti) repente solatium, quod (vt consentientia nostra testis est Dominum) non ad proprias diuini necessitates, sed ad sanctorum refrigeria, quibus illa solitate seruebat. Sicigitur videas, hoc anno, quo sancta Paula obiit, sanctum Hieronymum laborasse in reddenda Latinitati vltima Theophili epistola: quam illam ipsam esse, quae tertio loco ponitur, ex argumento eius ab eodem Hieronymo eadem epistola summatim complexo, satis intelligi potest, cuius est exordium: Natus quog. Dei vni Sapientia, in qua ex more, post nonnulla de ieiunio & Quadragesima, in Origenis errore inuehitur.

Sanctus quippe erat S. Hieronymus Theophilo in disputandis Origenis, destruedis que erroribus Origenis, non autem in persequente ab eo aduersus Ioannem Chry-

sofostomum excitata, quod detestandum videbatur: laude quidem dignum illud, Origenis atque erroribus Origenis resistere: quibus ad perdendam Catholicam veritatem, a nonnullis ianua tam aperta erat. Ceterum ipsum Hieronymum Chrysofostomi causa maximo fuisse dolore affectum, adeo vt etiam in febri incidit, ipse suae epistole exordio tradit, licet cum non nominet: nam de aliis Ecclesiarum turbis nihil est, quod possit intelligi, cum no essent alibi alia de re tunc coacti tumultus. Si enim in his conspirasset S. Hieronymus cum Theophilo; certe quidem sibi gaudendum, illic gratulandum fuisset, quod feliciter res ex sententia euenisset. Rursum vero eodem Paulae obitu tempore, se quoque in Latinum versisse Regulas monachorum a S. Pachomio, Origenis, & Theodoro scriptas, ipse in prefatione illis affixa testatur. extant ipse in appendice ad Cassianum Romae usum, & doctis notis viri insigniter eruditi Petri Ciaccomi Toletani egregie illustratum. Meminit scriptorum Pachomij, Origenis, atque Theodori Genadius a gens de Viris illustribus. Vides quanta reuerentia profecti sint sanctissimi & doctissimi Patres instituta monachorum; quae S. Hieronymus, hac ex parte etiam commendandus; profuturus (vt ipse testatur) Latinis suis, in Latinum conuertit. Sed iam ad res gestas sequentis anni progrediamur.

IESU CHRISTI Annus 405.

INNOCENTII PAP. ARCAD. & HONOR. IMP. II. ANNO 4. ANNO 11.

QVINTO supra quadragesimum anno, Stilicho secundum & Anthemius Consules creati sunt, in Occidente ille, iste autem in Oriente. Porro Anthemij insignis pietas a Patribus dignis elogis praedicatur. Ad eum enim, simulac auditum est Consulem creatum esse, S. Ioannes Chrysofostomus Cuculo ista scripsit, et:

Alj tibi Consulatus atq. Imperij nomine gratulantur: ego autem magnificentiae causa ipsi quog. matris tui Imperij, gratulor: neque enim te ornant, verum abs te ornata sunt: quandoquidem etiam ea virtutu natura est, vt honores non aliunde inuictur, verum ipsa eos in sese circumferat, numerum huic dignitatibus bonorem praebens, non autem ipsa ab illis accipiens. Eaq. de causis amori quidem erga te nostro quicquam nunc adiungimus: nihil enim tibi amplius accessit: nec nos Praefectum atq. Consulem amamus, sed hominum meam sanctissimum Anthemium cum magna prudentia atque ingenij acumine, tum etiam ingenti philosophia reuerentem. Ac proinde te quoque beatum praedicamus, non quod ad hanc thronum euectus sis, sed quia vberioris prudentiae tuae atque humanitatis demonstranda materiam accepisti. Atque in omnibus, quibus iniuria sit, gratulandi: Latum scilicet animae quae portam nitentes, eam vim habentem, vt innumeram naufragia de pellice obeat, atque efflere. vt q. qui in atrocissimam tempestatem incidere, ex animi sententia nauigent. Ac propterea exultamus, & letitia diffusimur, Imperij tuum, commune eorum, qui iniuria afficiuntur, factum esse cecissimantes, quo etiam nunc ipsi fruuntur, vt qui ex virtutum tuarum magnitudine propriam nobis voluptatem fingamus. haecenus ad Anthemium nouum huius anni Consulem Chrysofostomus. Addamus & his, quae inter ipsum Anthemium & S. Aphraatem transacta sunt.

Coluisse hunc quidem viros pias sanctosque monachos, argumento sunt, quae de eodem Anthemio Theodoretus in Aphraate (de quo nos plura superius) ita scribit: Amat autem, Anthemium, qui postea fuit & praefectus & Consul, cum electus Legatus profectus est ad Persas, ad eum (nempe Aphraatem) attulisse tunicam apud Persas contextam, & dixisse: Cum scirem vnicuique suam dulcem esse patriam. Et qui illic nascuntur, fructus esse inuadunt; hanc ex patria ad te attulimus, rogog, vt eam accipias, ego vero sum tuus benedictionis particeps. Is autem eam quidem primum inuicem in subtello. Deinde

YNGER- TYR THEO PHILO. HIERON. VERTIT IN LATINVM PACHOMII REGVLAS.

Genad de viris illust. c. 7. s. 9.

I. ANTHEMII CONSVLIS PIETAS EGREGIAL. c. 17. s. 9. epist. 147.

II. Theodor. hist. sanct. ar. c. 8. QVAE TRANSACTA INTER ANTHEMIVM ET APHRAATEM.

CXXII. OBIVS PAVLAE. a. 404.

CXXXIII. OBIVS THEOPHILI.

CXXXIV.

e. Hieron. e. 17. s. 9.

CXXXV. HIERONYMVS IN QVIBVS